

Іван Овечко

ВИБРАНІ СТАТТІ

Ч. 1.

— 1967 —

Незалежний
Український Тижневик

АМЕРИКАНСЬКЕ ВИДАННЯ КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА

ВИБРАНІ СТАТТІ НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ — 1964 - 1966 —

FREE WORLD

American Edition of CANADIAN FARMER

SELECTED ARTICLES

from

UKRAINIAN WEEKLIES

"Canadian Farmer" & "Free World"
1964-66

by

IWAN OWECHKO

ВІД АВТОРА

ІЗ КІЛЬКОХ СОТЕНЬ СТАТТЕЙ, ДРУКОВАНИХ АВТОРОМ
У "КАНАДІЙСЬКОМУ ФАРМЕРІ" Й У "ВІЛЬНОМУ СВІТІ"
ПРОТЯГОМ 1964 – 1966 р.р., ЗДЕБІЛЬШОГО ПІД НАЗ

— Іван Овечко —

ПИШЕ З КАЛІФОРНІЇ

ВИБРАНО ДО ЦІЄЇ ЗБІРКИ З СТАТТІ НА ЗАВЖДИ
АКТУАЛЬНІ ТЕМИ. ЗБІРКУ ВИДАНО КОШТАМИ ПРИХИЛЬНИ
КІВ ЖУРНАЛІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОРА, ШЛЯХОМ ПІС
ПЕРЕДНІХ ЗАМОВЛЕНЬ ЗБІРКИ ТА ВНЕСКАМИ НА ВИДАВ
НИЧИЙ ФОНД. АВТОР ШИРО ДЯКУЄ ВСІМ ДОБРОЧИНЦЯМ,
СЕРЕД ЯКИХ НАЙБІЛЬШИМ БУВ п. ІВАН ГРИНЬКІВ із
Міч.США.

У ДАЛЬШОМУ ПЛАНІ ТАКІ ГОТОВІ ДО ДРУКУ ВИДАННЯ
ТОГО Ж АВТОРА:

ВИБРАНІ СТАТТІ /ч.2/ – статті на ТЕМИ ДНЯ, що
були друковані в щоденнику "СВОБОДА"

ЖМУТ СПОГАДІВ І МРІЙ – нариси, короткі опові-
дання, гуморески.

НЕ ПЛАЧ, УКРАЇНО! – 2-ге/доповнене/видання
вибраних поезій – декламатора.

Ivan Owechko

P.O. Box 421, Huntington Park, California, 90255, U.S

100

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 2. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 3. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 4. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 5. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 6. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 7. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 8. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 9. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 10. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

Інформувати чи й формувати?

Кожного дня трапляються нові світові події, про які чужинця й українська преса інформує своїх читачів. І якою б об'єктивною не була кожна інформація, вона завжди переходить через призму редакторських поглядів тієї преси, що ту інформацію подає, і по-різному пропонується читачам різних газет: одна газета ту інформацію подасть на першій сторінці великими літерами, інша — десь на незначному місці, одна дасть до неї ще й свій бойкий коротенький коментар, інша промовчить, ніби та подія не має більшого значення. Все залежить від способу думання редакторів, журналістів, видавців. Бо всі вони працюють на пресовому полі не лише тому, щоб інформувати публіку про події, а й формувати публічну думку з приводу тих подій. І ніхто цього права у вільному світі не відбирає у редакторів, журналістів і видавців. Чому ж ми, українці, так часто намагаємось не признавати права вільної преси для тих газет, які вважаємо "не своїми" лише тому, що вони видаються іншими партіями, осередками, середовищами чи просто людьми з іншими поглядами, ніж ми самі?

Ось вичитав я в одній українській газеті, як один з авторів страшенно обурюється на "Кан. Фармер", що той "заангажувався в американську виборчу кампанію" по стороні Голдвотера, бо, мовляв, "нам, канадійцям, просто не випадає міша-

тися у внутрішню політику" ЗДА і т. д. Питаємось, чи висловлювати свої погляди на те чи інше потягнення того чи іншого кандидата або уряду тієї чи іншої держави — це "мішатися"? А чи хоч одна поважна газета Європи та Азії та й усього світу не "мішалася"? А погляньмо на газети інших національностей, що також живуть не в своїх країнах! А все це тому, що Америка — найбільша пуга вільного світу, і на неї дивиться весь світ. Дивимось й ми, українці, де б ми не жили — в самій Америці, в Канаді чи й на іншому кінці світу. Дивляться й наші редактори, журналісти й видавці, бо й вони хочуть не лише інформувати публіку, а й формувати думку своїх читачів. І даймо їм це право без зайвих пересторок на адресу інших думальчих, ніж ми самі, працівників преси! Бо зле, дуже зле було б, коли б українська вільна преса на чужині враз опинилася б у такому централізованому становищі, як вона є в тоталітарних країнах, де редактори всіх газет на одній лише знак пальця друкують і "думають" лише в унісон тим, що при владі.

Американські органи преси теж централізовані, але не владою, а власниками видавництва. І тільки тому, що тих видавництв багато, ми можемо читати коментарі на різні події з різних точок зору. Та й ті "централізовані" корпорації органи преси дають місце на своїх

сторінках журналістам зовсім протилежних поглядів, ніж сам видавець. Хоч і не всі і на не всі проблеми.

Ми всі ще пам'ятаємо, як більшість американських газет зустріла пані Нью — жінку одного з впливових державних мужів Півд. В'єтнаму. Яких тільки гріхів їй не приписувано! А тим часом через деякі інші газети можна було довідатись, скільки правди, гіркої правди говорила та заплеска антикомуністка. Те саме й про "Бичч" "сосайті". Одні газети малюють чортотам ідеї тієї організації, а інші — патріотами своєї країни. То чому ж українці не можуть мати також свої погляди на все те, що відбувається навколо нас?! І що злого в тому, що кожна газета по-своєму намагається формувати думку свого читача?

Ніодному американському розумному республіканцеві не прийшла в голову думка називати демократів комуністами, як ніодному демократові не видається кожний республіканець диктатором-фашистом - тоталітаристом. Хібащо в гарячі дні передвиборчої кампанії. Не мусимо і ми злегка стосувати різні ярлики до своїх опонентів. Замість свадити ідеї інших — висуваймо свої і, за них борючись, сформуємо думку своїх слухачів, глядачів і читачів!

Бо преса, що тільки інформує публіку преси. Справжня преса також формує.

Проблема молоді чи старших?

Кажуть, "бітелси" роблять гроші.

Не перечимо. Оті чудакки зі "стріхами" на головах заробили багато грошей своїми дикими виступами перед публікою Америки, Канади, Європи.

Але, говорячи про гроші, здається нам, не стільки вони, "бітелси", заробили, як хтось інший на них заробив. Бо заки такому молодиккові "стрікнуло" в голову натягнути на себе "стріху", вона, та "стріха", вже кільканадцять разів обернулася в уяві якогось старшого чоловіка або групи старших людей і навіть цілих компаній - корпорейшенів, упавши до кишені купами зелених банкнотів. І не кажімо, що вони, оті старші, — одиниці грошолюбів та грошоробів за всяку ціну! Ні, не одиниці.

Молодь нашого віку, як, зрештою, і кожного віку минулого, шукає чогось нового, оригінального. Шукає вона його в мистецтві, в літературі, в музиці, у філософії. Чому б їй не пошукати чогось нового й оригінального і в перукарні?

І вона знайшла "стріху", показала нам, старшим. А ми, замість зігнорувати дурне й негарне, репетуємо: пропала молоді! І самі ж те дурне й негарне потураємо шляхом організації сенсаційних імпрез і показів.

Бо ж — то популяризує тих "бітельсів"? Хто влаштовує їм подорожі по

всьому світі? Хто рекламує виступи? Хто випускає цілі серії картинок, книжок, журналів? Молодь?

Ні! Це роблять старші.

Це зовсім неважно, що це за люди ті "старші". Але вони — не молоді.

Тому й кажемо, що такі справи, як "бітельси" — це не доказ занепаду молоді, це доказ занепаду суспільства та його членів уже з сивими головами. І проблема "бітельсів" — проблема не молоді, а старших. І в першу чергу тих, що мають силу і гроші. Особливо тих, в чийх руках преса, радіо і телевізія.

Адже сьогодні всім ясно видно, за якими "талантами" полюють упорядчики програм у радіо і телевізії, для цього досить включити той чи інший апарат, щоб переконатися. Вони, ті упорядчики, оправдуються тим, що, мовляв, дають те, чого бажає собі публіка. Це — велика неправда. Упертою рекламою, рафінованими шляхами вони змушують публіку слухати і дивитися на те і на те, що вони, упорядчики, вважають за вигідне їм же і майбутньому. Вони дають це так довго, поки публіка до цього звикне, бо знають, що така вже людська природа — сприймати скоріше погане й гидке, бо воно, звичайно, легше, ніж щось інше. Вони дають це так довго, поки певна частина публіки зрезигнує, а інша —

особливо молоді — захопиться тим, бо вона, молоді, шукає чогось нового й оригінального.

Тому доброму співакові чи танцюристові сьогодні, як ніколи раніше, **двері в майбутнє міцно зачинені**. Сьогодні **мати добрий голос і володіти ним — не досить**. Треба володіти секретом спотворення власного талану в угоду грошоробам із сивими головами. Та й не тільки просто грошоробам.

Ідеться, на нашу думку, про кимсь керований загальний план тотального збочення наступного покоління цілих народів, націй. Ідеться про свідоме, плянове використання з людської душі всього того, чим нагородив людину сам Бог. І робить це не молоді, а старші, у віці батьків, дідів і навіть прадідів.

Дивна подібність

Робітничі спілки в Америці (або, як кажуть, юнії) — це величезне досягнення працюючого народу вільної держави. Передбачення К. Маркса, на яких побудована вся комуністична філософія наших днів, потерпіла повний крах. Життя показало, що співвідношення між капіталом і робітничою класою можуть бути успішно регульовані шляхом не знищення, грабунку чи терору, а розумною

мирною боротьбою працюючи за свої права. Але для цього мусить бути одна передумова — воля, свобода, демократичний устрій у державі. Маючи це останнє, американський робітник через робітничі юнії досягнув і продовжує постійно досягати великих матеріальних здобутків, дуже часто стаючи навіть співласником того підприємства, в якому працює. Робітничі опілки в Советському Союзі в порівнянні з юніями в Америці — це пародія, а сам робітник в СССР в порівнянні з робітником Америки — це раб державного капіталу.

Та все ж існує деяка подібність у способах керівництва юніями там і тут. Ця подібність не в способах боротьби за добробут, а в способах політичного виховання членів робітничих спілок. І це найнаглядніше видно перед тим, як під час різних передвиборчих кампаній у справді вільній Америці. Робиться це шляхом централізованого морального тиску збоку багатьох провідників юнії.

Ось ви заходите в залю якоїсь юнії, де відбуваються місячні збори — мітинг членів, і бачите: на стінах просторих приміщень плякати, лозунги, портрети, гасла, заклики...

Ви член тієї самої юнії, провідники найменших тому просто не можете відділів скликають своїх второпати, чому на стінах членів і їх питають. Але висять портрети тих кандидатів на сенаторів, конгресменів чи президента, дента чи сенатора — рояких ви зовсім не думаєте бітникам зверху просто підтримувати під час виборів? Ви отримуєте мітакий парадокс: гроші, які сячний бюлетень, що його дають робітники різних видає ваша юнія, і там — партійно-політичних перетаме саме: гльорифікація одноконань на т. зв. фонд полних кандидатів і нищівна літичного виховання, критика других, якраз тих, йдуть на фінансування що ви їм симпатизуєте. "виховання" одюбичного, На зборах за місяць перед наперед на верхівках ювиборами вам запрошуніх проводів усталеноють доповідача - кандидаго.

та, і ви його мусите слухати, хоч хотіли б послухати, може, також і з іншого табору кандидата, щоб винести свою остатодібним до Советського точну думку про тих і інших. І ви — не один, вас більше. Якщо навіть і не здійснів величезної вкразагальна більшість, ви й юнії півроку тому вивважаєте, що маєте право бирати найвищого керівменшости слухати пропагандивні промови контротосування, але за списком кандидатів. Але — цього на якому був лише одини нема. Не тому, що цього кандидат. І це в той час, не хоче більшість членів соли не лише президента відділу цієї юнії, а тому, держави, а й інших дощо цього не хоче хтось тойників, вибирається зтам нагорі юнійної драбидох чи й більше кандидатів.

Щось дуже цьому подібне приходилось нам бачити в практиці так званих робітничих спілок в СССР, де робітника не питали, що він хоче, а казали, що він має хотіти.

Якщо треба вирішити, чи робітники даної фабрики мають йти на страйк, то й не дивно, що американський робітник назавгал виховується одюбично, його, робітника все ще цікавить лише матеріальний добробут, а не майбутнє держави в контексті химерних світових подій нашого часу.

Дорадники, дорадники

Коли Сталін мордував люде й колективізацією, голодом 1933 р., "єжовщиною", знаходились такі особи, що ще вірили в необізнаність кремлівського диктатора з ситуацією на місцях. Дехто навіть думав, що не стільки Сталін винен у всіх стражданнях народу, як його помічники, дорадники.

Але історія доказала, що, хоч дорадники скрізь і всюди мають свій певний вплив, Сталін знав про ситуацію в селах і містах України і всього СРСР, і ситуація була якраз така, якої він бажав.

Тенденція обвинувачувати дорадників президентів у вільних країнах також дуже сильна і поширена. Але тому, що президенти не сидять роками за високими мурами своїх столичних приміщень, як це робив комуністичний диктатор, то й обвинувачення дорадників торкаються здебільшого не в справі внутрішньої, але зовнішньої політики президентів. Ситуацію в країні кожний президент, мовляв, і так бачить, а ось поза власною країною — треба мати спеці, що розуміються в проблемах Сходу, Заходу, Європи, Азії, Африки, Південної Америки і т. д. І ті спеці дораджують. І за всі невдачі преса б'є насамперед дорадників, а тоді вже президента.

І ми, українці, маємо ту не зовсім зрозумілу тенденцію обвинувачувати більше дорадників, ніж того, хто тими дорадниками користується.

Дорадники винні в тому, що Рузвельт віддав половину Європи Сталінові, дорадники порадили відкликати МекАртура з Конгресу, де Труман програв війну. Дорадники зробили глухим і Айзенгавера, коли малярські революціонери просили: "СОС!" Вони винні і в тому, що Кеннеді спаралізував ним же розпочату війну на Кубу. Скрізь — дорадники, дорадники...

І в тому — велика доля правди. Дорадники, імен яких не завжди відомі масі, роблять своє, часом досить таки темне, діло поза спиною або й на очах президента, ставлячи його часто в скрутне становище. Кожному смертному занадто яскраво кидається в вічі та швидка метаморфоза людини, що вчора була президентським кандидатом, а завтра стає обраним президентом. Між плянами, заявами, обіцянками кандидата, особливо в площині міжнародної політики й боротьби з комунізмом у всьому світі, і дійсними потягненнями вже обраного президента буває величезна різниця. І до цього, напевно, прислужуються дорадники, які в часі виборчої кампанії, звичайно, сидять тихо, чекаючи. І ніхто про них в ота бурі, що знялася навколо особи Голдвотера, коли він став кандидатом. Не стільки із-за його принципового ставлення безкомпромісного ворога комунізму (зрештою, всі

президентські кандидати — патріоти й антикомуністи!), як тому, що він пообіцяв найперше розігнати більшу частину отих дорадників, що під плащиком "лібералізму" і "співжиття" ллють воду на комуністичний млин світових заговірщиків.

Виходить, отже, якщо президент справді хоче вести інтернаціональну політику згідно зі своїм власним розумінням справи, то він передовсім підбирає собі й дорадників з відповідним світоглядом. То при чому ж тоді всі оті дорадники, яких ми клянемо за невдачі зовнішньої політики того чи іншого президента? Адже дорадників призначає сам президент.

Тому навіть спогади Р. Ніксона, опубліковані в "Рідерс Дайджесті", де він говорить: "...так звані 'ліберальні дорадники' переконали Президента Кеннеді стримати два із заплянованих трьох летунських налетів на Кубу" — не виправдують, а ще більше обвинувачують самого президента.

Тому й зайва тенденція преси, також української, обвинувачувати насамперед дорадників, а не тих, хто ними користується, що це ніколи не допоможе вийти із "зачарованого" кола капітулянтської зовнішньої політики.

У розмові зі звичайним простолюдом країн вільного світу ми часто нарікаємо на м'якість урядів демократичних країн супроти комуністичної експансії у всьому світі. Ми мало не пророчим загибель вільного світу, якщо він і надалі буде таким першущим. А чужинці, слухаючи нас, інколи й кажуть: "Якщо ви такі мудрі, що вчите нас, як боротися з комунізмом, то чому ж ви не приклали своєї мудрости, будучи на рідних землях?" А деякі просто заявляють: "Як вам не подобається Хрущов чи Косигін, чи Брежнев, чи весь уряд, чому ваш народ не вибере собі кращих або чому взагалі не знесе тієї системи?"

З такими, ясна річ, не можна полемізувати, їм нічого не докажеш — їх треба вчити, вчити і ще раз вчити, бо їхнє сиття й безжур'я життя нічому їх ще не навчило.

І хоч такого простолюддя сила-силенна, є й інша верства населення вільних країн, яка має всі дані розуміти нас, а тим часом також не завжди розуміє. Бо нас і справді тяжко зрозуміти. А чужинцеві-антикомуністові та ще такому, що знає мову і читає наші газети, — ще тяжче. А це тому, що ми надзвичайно парадоксальні в наших визвольних аспіраціях і часто самі себе заперечуємо в наших публікаціях.

Усі ми за знищення світової комуністичної зарази, всі ми за вільну й незалежну Україну, і всі ми за пропаганду української справи серед впливових чинників Америки і всього вільного світу. Ми всі також проти таких міністрів, що не хочуть слухати про Україну, не бажаючи комплікувати своїх дипломатичних відносин із Кремлем, не бажаючи "сердити" комуністичних "босів" у Москві. У цьому ми однастайні.

Але ось у Москві сказали, що кожна спроба вільного світу звільнити ще якусь країну з-під комунізму доведе до війни і тотального знищення всього живого на землі. Там сказали — тут повірили. А деякі українські органи преси повірили більше, ніж сам той міністер, якого та сама преса критикує. Повірили настільки, що намагаються формувати opiniю своїх читачів якраз так, як той американець, що сказав: "Краще стати червоним, ніж мертвим". Ну, і як же може нас зрозуміти навіть такий чужинець, який хотів би щиро нам допомогти?

Кажемо, надіємось на власні сили. Це добре і правильно. Але наскільки? Напевно, не настільки, щоб мріяти про пробудження національної свідомости в "українців" із ЦК КПСС або про революцію "українців" із генераль-

ного штабу червоної армії чи спонтанну революцію рабів - колгоспників. Бо якщо так, пощо тоді взагалі турбувати американців? А якщо все ж хочемо активної допомоги американців і всього вільного світу, пощо лякаємо тих же американців і самі себе "тотальним знищенням" земної кулі на випадок роботьби?

Ні, нас таки й справді тяжко зрозуміти.

Можна мати різні погляди на те, чи присутність сьогодиншньої України в Об'єднаних Націях позитивне чи негативне явище; можна мати дві думки щодо доцільности академічних зв'язків між українцями на еміграції і советськими дипломатами; можна по-різному оцінювати так званих діячів культури й мистецтва в Україні. Але не можна каструвати слова "боротьба" до такої міри, що воно звучить у вустах деяких українців, заляканих атомовими бомбами, безплідніше, ніж у того самого американця, що сказав: "Беттер рел тат дед". Бо не з такою думкою ми вийшли на еміграцію і не з такою живуть наші брати в Україні.

Відкрийте кордони для справжніх туристів

Большевикам уже вдалося розколоти українську еміграцію на два протилежно думуючі табори: один — за контакти з українськими діячами культури і мистецтва з УРСР, другий — проти. Большевики осягли цього завдяки їхньому вивченню сили сантиментальності української душі, а особливо тієї душі, що живе відірвано від рідної землі. Звідси й зустрічі, бенкети та розмови, як кажуть росіяни, "вокруг да около", щоб і наспроу не попусувати в гостей, і своєї національної свідомість не згубити. Тяжка це річ.

Ті, що "за" контакти, вбачають у кожному комуністичному висланцеві пропандистові свого, українського, рідного по крові поневоленого брата. А ті, що "проти", у кожному поневоленому братові бачать комуністичного висланця-пропандиста. Перші хочуть використати побут тих "туристів" за кордоном для користі українській справі, а другі бояться розмагнічення антикомуністичної еміграції різними діалогами з ворогом.

Хто з них прав, не берусь непомилно судити, бо десь, мені здається, існує "золота середина", якої годі знайти. Бо не всі танцюристи групи Вірського — комуністи-запроданці українського народу. І навпаки: тяжко повірити, щоб серед групи

Колосової був хоч один "турист" з українською душею, а не запроданець.

Життя показало, що, хоч під яким обстрілом збоку деяких наших пресових органів не був ред. І. Кедрин, він мав рацію щодо відомого "Слова" українських культурних і мистецьких діячів УРСР. Беручи до уваги, чим закінчив проблему неприйнятої землі з могили Т. Шевченка у Каневі один із наших "бізнесменів", мав рацію і Комітет Побудови Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, не приймаючи тієї землі. Якої б заслуженої критики не удостоївся УККА за свою діяльність, життя показало, що і він мав рацію щодо свого становища про нав'язування контактів з висланцями-пропандистами. Прийнято казати, що ми не маємо відповідного проводу на еміграції, авторитетів. Ні, ми маємо їх, лише нехтуємо ними тоді, коли варто до них прислухатися, а не кожному з нас вважати себе за найвищий і наймудріший авторитет.

Сантиментальність української душі — безмежна. Біда лише, коли вона керує діями тих, що вважають себе політиками. А ще зовсім недавно було інакше. Пам'ятаємо, як до таборів у Німеччині приїжджали "теж українці", тільки не з "титулами" поетів, художників чи артистів, а з "чинами" майо-

рів, лейтенантів, полковників. Вони, запрошуючи повертатися "на родину", говорили те саме, що тепер говорять "туристи" Колосової. Чому ж тоді ми всі, як один, ставали на диби, протестували, гнали їх у шию? Чому на українця у військовій уніформі ми дивилися як на ворога чи висланця ворога, а на такого ж українця у цивільному, але прибувшого з такими самими "аргументами" про "вільний український народ в УРСР", дивимось як на поневоленого брата? Щось тут не в порядку з сантиментальністю нашої душі.

Якраз тепер мені приходить редагувати спомин одного українця про його участь у Другому Зимовому Поході. В одному місці він оповідає, як зі своїм загonom він був близько біля рідного села. Йому так хотілося побачити батька. Була й добра погода. За годину-дві він міг би задовольнити сантиментальний тяг своєї душі без жодної ризики для власного життя. Але він побоявся відстати від свого загону, побоявся також своєю необачністю наразити на небезпеку весь загін, що йшов визволяти Україну. Пройшло 43 роки з того часу. Жаль тому сотникові, що так і не побачив більше ніколи рідного батька, але свого вчинку не жаліє. Зі сльозами на очах і з гордістю в серці згадує

він той момент, коли зумів сентимент сина перебороти розумом бійця за волю своєї країни.

А ми?..

Відкрийте коридори для справжніх туристів,

наших братів і сестер, з і Андрія Мельника. Найякими ми хочемо контактів! Тоді і лише тоді можемо говорити про культурний чи який хочете обмін! — такою мусить бути наша відповідь ворогам.

“круглий стіл” сьогоднішнім очолювачам двох частин одного і того ж руху і. встаючи з-за столу, повідомити громадянство на еміграції і поневолений народ на Вкраїні про відновлену єдність колись єдиної організації.

За “круглий стіл” у власній хаті

Нью-йоркський “круглий стіл” наробив багато галасу, але користі з його діяльності — ніякої. І самі члени “крутого стола” розсварилися. А все тому, що і сам стіл не був аж надто “круглий” і карти на стіл не викладалися козирем догори. За тим “круглим столом” обмірковувались питання, давно всім відомі, і їх заторкувати означало розв’ячувати старі рани як одних, так і других — як жидів, так і українців. І навіть хоч би учасникам того “стола” й удалось дійти до “спільного знаменника”, це мало б своє значення лише в локальному осязі й засязі. Впливу на хід інтернаціональної політики “круглий стіл” не зробив би і зробити не зможе. Бо он навіть такий величезний “круглий стіл” у Ватикані, як Собор, і то не змінив думки деяких гарячих голів. Ось що пише одна жидівка до редакції жидівської газети у Каліфорнії з нагоди публікації тієї газети новини про те, що Католицький Собор у Ватикані обмірковує справу зняття відповідальності з усього жидівського народу за розп’яття Ісуса Христа:

“Хто підає їм, Епископальним і Католицьким

лідерам, думку про те, що вони мають взагалі до вирішення винні чи невинні жиди в убивстві Христа? Вони самі мали б упасти на руки й на коліна та просити прощення за всі злочини проти жидів протягом століть своєю брехнею в їхніх так званих “релігійних текстах!”.

Навіть сама та газета називає все те сказане “поганою манерою”.

А наш нью-йоркський “круглий стіл” хотів так

легко поблагодити українсько-жидівські проблеми співвідношень обох народів шляхом сумнівної вартості доповідей, що зводилися до реєстру взаїмних обвинувачень—і тільки. Було б більш доцільно, щоб ті “круглі столи” перенести до власної хати і обмірковувати за ними наші власні проблеми. А їх — непочатий край.

За “круглими столами” у власній хаті ми мусимо, нарешті, домовитися про нашу політичну консолідованість на майбутнє. Взяти хоча б і наші дві найбільші організації, що протягом останніх п’яти літ поховали своїх провідників: Степана Бандеру

Найвища пора побачити за “круглим столом” в УНРаді представників усіх національних політичних течій українців, бо, нема де правди діти, там “стіл” не тільки малий і не “круглий”, а взагалі безформний, з гострими кутами.

І на релігійному полі нам потрібний “круглий стіл”. У той час, коли найвищі авторитети Католицької і Православної Церков, всупереч кількох-літньої традиції, сьогодні по-братерському розцілюються і стають за “круглий стіл” зі спільною Службою-Молитвою, у нас календарна революція-нерозбериха в одних і розпинання єпископа в других.

Навіть для вчителів і учнів наших Рідних Шкіл і Шкіл Українознавства потребуємо “круглих столів”, не кажучи вже про підручники для них, в яких так багато недотягнень.

Лише тоді, коли за “круглими столами” у рідній хаті ми дійдемо до “спільного знаменника”, нас будуть уважати й чужинці за рівного собі партнера в дискусіях на інші теми. Жиди мають у своїй власній хаті такий “кру-

глий стіл". Тисячолітня історія їхньої боротьби за самозбереження навчила їх тримати той "стіл" завжди "круглим" у власній хаті. У нас же навпаки: за "круглий" сідаємо лише з чужинцями, а для своїх — стіл з гострими кутами, з гострішими, ніж для советських "діячів культури"...

Апатія

Найгіршою ознакою народнього реагування на події світового значення є апатія. На жаль, вона дуже помітна сьогодні серед простолюддя в Америці.

Ще зовсім недавно, коли лет навколо землі був новиною, сенсацією, кожний американський робітник брав зі собою на фабрику кишеньковий радіоапарат і не тільки уважно слухав повідомлення про той лет, а й переживав ті події. Сьогодні ж, коли той же лет навколо землі є теж новиною, бо це вперше космонавти самі керують кабіною під час лету, — майже ніхто кишенькових радіоприймачів на роботу не приносить, а багато людей навіть не знало про історичний лет, довідавшись лише після його закінчення.

Зате все частіше й частіше чуються голоси, що осуджують взагалі ті kosztові експерименти для пізнання космосу, кажучи, що то "марна витрата грошей", які варто було б витратити на поліпшення життя на землі і т. д. і т. п.

Юно, мабуть, і справді так є, коли б із розвитком

міжпланетної комунікації не було пов'язане найголовніше питання вільного світу: бути чи не бути нам вільними? Тому я й звернувся до одного американця з таким питанням:

— Говорячи про "марну витрату грошей" американським урядом, чому ви не говорили таке саме кілька днів тому, коли совети зробили іншу спробу — лет з виходом астронавта з кабіни у космос? Адже ми мусимо бути сильнішими від советів, якщо хочемо волі, якою користуємось.

На це мій співбесідник зрезигновано відповів:

— О, рашен! Вони так далеко від нас в освоєнні космосу, що ми ніколи їх не догонимо. Не вірите? Послухайте телевізійні новинки — повірите!

І в цьому мій апатичний співбесідник майже має рацію. Він, той співбесідник, ніякий комуніст, ані прихильник чи симпатик комунізму. Але він — в апатії. І до такого його стану привели різні барабани американські "ньюси" в телевізії, в радіо, в газетах, де так ревно наголошують про перевагу советської астронавтики в одній ділянці і так слабо, ніби між іншим, про перевагу американської в іншій.

Апатія американського загалу просто подиву гідна і — небезпечна. Ми знаємо, що так звані спонтанні демонстрації, протести і т. д. у тоталітарних країнах — це творива самого режиму, а не народу. Але в країнах вільних і демократичних теж бувають справді спонтанні народні

хвилювання і то без жодних урядових під'юджувань. Нічого подібного нема в Америці з приводу інтернаціональних подій, що відбуваються за кордонами цієї країни і направлені проти цієї країни.

Колись уважалося за напад на країну, коли амбасаді тієї країни пошкодить будь-хто. Сьогодні американська амбасада у В'єтнамі розбомблена і що? Ані одна група американського народу не реагувала будь-яким масовим протестом, демонстрацією або ще чимсь. Спаливають комуністи американський державний прапор у Болівії, б'ють вікна американської амбасад у Москві — американські студенти, американські патріотичні організації мов у рот води набирали: ані мітингів, ані резолюцій, ані обурення — так, ніби це їх зовсім не торкається, не хвилює. Де-не-де появиться в газеті у рубриці "Листи читачів до редакції" голос якогось "волюющего в пустині" читача, і на цьому реагування американського народу кінчається.

Дехто такий стан апатії вільного американського народу окреслює як позитивне явище утримання спокою, розумної холоднокрюковності і довіри до свого уряду, який, мовляв, знає, що робить.

Не перечимо.

Але дивуємось, куди дівається спокій, розсудливість і довіра, коли йдеться про якісь зовсім другорядні проблеми внутрішнього життя — буття американського народу? Звід-

ки беруться марші-походи до губернаторів і президента? Хто і для чого пише транспаренти для демонструючих? Навіщо такі голосні на весь світ хвилювання, мітинги, резолюції, петиції?

Або — звідки береться неспокій у тих студентів і професорів, що бомбардують уряд різними пропозиціями щодо інтернаціональної політики, пропозиціями, що рівнозначні вимогам капітуляції американського уряду перед найбільшим злом у світі — інтернаціональним комунізмом?

Ні, стан апатії американського народу з приводу антиамериканських потягнень за кордонами цієї країни — це не позитивне явище у своїх можливих наслідках. Це правда; що

уряд знає, що робить. Правда і те, що обрані народом представники Сенату і Конгресу — виразники волі того народу, що їх обрав.

Але ніякий уряд не може обійтися без видимої публічної opinіo у тому чи іншому питанні. Зате апатичний стан народу використовують ті нашептувачі, що хочуть бути скрізь і всюди дорадниками високих урядовців. А мета їх нам аж занадто відома.

Апатія американського народу є поганим признаком також і для поневолених народів — прихильників вільного американського народу. Не імпоує та апатія також і для народів інших вільних і демократичних країн Європи, Південної Америки і т. д. Вони ж бо хочуть і зна-

ють лише про те, як реагує на ту чи іншу антиамериканську подію у світі американський уряд та високі політики цієї країни. Але як і чи реагує сам американський народ — питання, відповідь на яке дивує ті вільні народи, що покладають надію на Америку.

Інтригує апатичний стан американського народу і нас, українців, бо й справді треба мати залізни нерви і стальне серце, щоб не реагувати на все те, що відбувається цими тижнями-місяцями у світі, або — треба мати так мало з розуміння важливості подій, щоб на них не реагувати.

А тому, що оце останнє нам видається найправдоподібнішим, ми й кажемо: апатія — погана признака.

Дещо про "мінутменів"

Про "мінутменів" пишеться мало, і українці на еміграції майже зовсім не поінформовані про цю організацію. А тим часом вона не тільки існує, а й поживає свою діяльність. Що ж це за "мінутмени"? Для якої мети вони організовані?

Коли б таке питання поставити перед самими "мінутменами", то вони відповіли б так, як пишуть у своїй брошурі: "Мінутмен — це національна організація патріотичних американців, які самі себе готують до захисту від комунізму". Вони твердять, що Америка знаходиться в такій небезпеці та що інфіль-

трація комуністів у високі державних органах така велика, що, мовляв, ми не можемо надіятися на протидію проти евантуальної комуністичної навали на цю вільну країну без організованої маси людей-антикомуністів на місцях. І вони організують таких людей.

Недавно в Каліфорнії відкрито великий склад автоматичної зброї. Як виявляється, її замовили "мінутмени", намагаючись такі трансакції переводити більш-менш легальним способом, хоч це не завжди вдається.

"Мінутмени" вважають, що вони мусять бути готові до боротьби з кому-

ністичними загарбниками, у тому числі й до боротьби збройної. Получається якийсь парадокс, ніби держава в державі. Тому то офіційні органи влади дивляться на "мінутменів" не тільки "криво", а й намагаються ту організацію поставити поза законом, називаючи її ультра-правою. Із публікацій "мінутменів" видно, що вони не криються зі своїми плянами, мають свою поштову скриньку, розсилають брошури й анкети до вступу в їхню організацію, але все ж таки діють обережно, напівтаємно. Поперше, тому, що сам характер діяльності організації не дозволяє на відкриті працю: забагато явних і скритих

прихильників комуністичної теорії є в Америці, а подруге, щоб не створювати небажаного конфлікту з урядом країни. Бож який уряд у світі може потурати існуванню організації, яка перебирає на себе роллю самого уряду щодо безпеки держави?

"Мінутмени" піде не виступають проти американської системи державного управління, що існує тепер, не пропагують жодних революцій чи зміни уряду шляхом сили або зброї. Зате вони твердять, що є багато сенаторів і конгресменів в

американському уряді, які завжди були й є комуністами. Що Об'єднані Нації існують на користь комунізму і на шкоду Америці. Що існують великі таємні сили в самій Америці, що працюють над тим, як скоріше віддати цю велику волюблену країну під опіку марксистів. І тому, мовляв, "мінутмени" мусять бути на сторожі волі американського народу.

Згідно з марксистською теорією, є три можливості поневолення Америки: шляхом безпосередньої військової інвазії, через внутрішню революцію або без насильства і зброї, а через політичне поневолення. Комуністична партія ЗДА ніби йде шляхом цієї останньої можливості, бо дві перші занадто відверті. Але "мінутмени" хочуть бути приготовленими до будь-якої можливості.

На випадок атомової атаки ворога "мінутме-

ни" мусять зробити все можливе, залежно від місця розриву атомових бомб, щоб якнайбільше людей zostались при житті; допомагати урядовим військам утримати відповідний порядок під час порожньої атаки; організувати тих, що зостануться живими, для захисту від агресії; заопікуватися раненими і т. п. Також допомагати американським військам діставати інформації про ворога та його рух, виконувати акти саботажу за ворожими лініями бою, постачати ворога такими інформаціями, які б заводили в блуд напасників і берли туди територію, що під контролею військ ЗДА, від ворожих актів саботажу і т. д.

На випадок внутрішньої революції, провокованої марксистами, в ЗДА "мінутмени" мають обов'язок розкривати для нашого уряду імена лідерів-заколотників проти існуючого державного ладу, вивчати й практикувати способи побороення заколотів, розкривати справжнє обличчя комуністів перед американським народом, а якщо заколот прийме вигляд вже справжньої революції, "мінутмени" мусять бути готовими прийняти відповідні міри протинаступу на ворохобників, співпрацюючи з легальними військами ЗДА.

Якщо ж комунізм в Америці мав би прийти шляхом виборів більшості комуністів до урядових місць ЗДА, отже на випадок намагання марксистів зробити комуніс-

тичний переворот в Америці без зброї і революції, а через використання демократичних мандатів замаскованих комуністів, "мінутмени" мають наляжче завдання не допустити до цього. Беручи до уваги, що кандидати-комуністи завжди прикриваються плашиком різних назв, тільки не властивим іменем партії, якої вони є послідовниками і виконавцями волі, "мінутмени" мусять постійно розкривати справжню ідеологію таких кандидатів. Треба продовжувати боротьбу за волю навіть тоді, коли офіційні авторитети не підтримують нашої діяльності, — кажуть "мінутмени". Борімося за наші ідеали навіть тоді, коли за нами полюють, як за тваринами, а називають нас ще гірше. Роби все від тебе залежне, щоб захистити Американську Конституцію для майбутніх поколінь! — кличуть своїх членів "мінутмени".

Така програма і цілі цих контрверсійних "мінутменів". До своєї організації вони набирають людей всіляких професій, починаючи від звичайного робітника і пілотами військових машин кінчаючи. Це свого роду таємне військо в цивільній формі. Його гаслом є гасло іншої організації, що зве себе "Вейк ап, Америка!" (Проснись Америко!).

До речі, що останню організацію, що її називають теж ультра-правою, було намагання оголосити поза законом, шкідливою для безпеки Амери-

ки і т. п. Але відповідна комісія в сенаті, перевівши детальне слідство, не знайшла нічого проти-американського в тій організації і пропозиція лівих провалилася — "Вейк ап, Америка!" існує відкрито і діє законно.

Коли уважно простудіювати програму "мінутменів", то й у ній нічого антиамериканського не знайдеш, навпаки — вся суть існування цієї напівтаємної організації пролягала цілком і повністю духом американського патріотизму. Тяжко не погодитись бодай з одним твердженням "мінутменів" щодо плянів марксистів в Америці. У всіх українських газетах вільного світу повторюється те саме, що кажуть "мінутмени". І все ж таки українські організації, партії й установи офіційно не співпрацюють з "мінутменами". Чому?

З огляду, мабуть, на конспіративний характер організації. А не бути такою вона теж не може, бо тоді ті, що їм залежить на руйнації Америки, найперше зруйнують якраз ту організацію. Тому нам, українцям, застається одне: дивуватися з існуючого парадоксу, що в такій могутній країні існує таке зневіра у сили власної урядової армії, урядових політиків, зневіра, яка змушує до творення подібних організацій для самозахисту від комунізму.

Але чи тільки дивуватися?

Ми залюбки називаємо себе політичною еміграцією. Ми хочемо, щоб

кожний українець ніс ідею визволення України і всіх народів, поневолених комунізмом, серед інших народів, щоб приспішити те визволення. Оце й є наше "мінутменство" — без тасмних організацій, без складів вогнепальної зброї, зі словом правди — найсильнішою зброєю. Зате ми, напевно, маємо наших "мінутменів" у поневоленій нині Україні. Лише з тією різницею, що наші "мінутмени" муситимуть, коли прийде час, боротися не

Шляхом "самокомунізації" згори

В одному міс можна відмовити К. Марксові — у правильному передбаченні діяльності послідовників його вчення.

Як відомо, Маркс не радив квапитися з комунізацією такої країни, як Америка. Спершу, мовляв, комунізм мусить охопити інші країни світу, а пізніше Америка сама себе скомунізує. Маркс бо знав, що маси народу, які користуються волею і добробутом, не підуть так легко в ярмо комуністичного безправ'я. А про те, що Америка буде країною свободи і добробуту, знав і Маркс і Ленін, хоч у ті часи Америка ніколи не досягала такого рівня, що його має тепер. І послідовники К. Маркса — марксисты свято виконують вчення свого божка. Вони стараються прискорити темпом комунізувати весь світ, а тепер обережно, але стало і послідовно беруться і до самої Америки. І то не стільки шля-

проти "інвазії ворога" ззовні, а проти тієї системи, що вже там давно існує. Зробити кожного українця в сьогоднішній Україні справжнім "мінутменом" — це те, чого бажає собі кожний свідомий українець на чужині. Бажає. А чи робить кожний з нас щось, щоб те бажання стало дійсністю — це велике питання. У всякому разі, розцілюючись з Коловою тут, "мінутменів" там не породимо...

хом впливу ззовні, як силами своїх же марксистів у самій Америці, щоб справдилось оте "Америка сама себе комунізує".

Багато подій сталося за останні п'ять-шість років у цій країні, подій, що, може й не всі спровоковані комуністами, але наслідки всіх тих подій служать на прискорення комунізації країни. Коли проголошується, що щоденна молитва дітей у школі — це неконституційне явище, то це ще не значить, що таке проголошення має щось спільного з комунізмом чи комуністами. Але наслідки такого проголошення служать лише комунізму, бо фактично позбавляється дітей мати постійну духову поживу, що стримувала б у майбутньому ріст комуністичних ідей. Якщо в суді у Сан Франціско розглядається справа питання, чи виступи жінок у нічному клубі без жодного одягу дозволяти чи не дозволити

а на адвоката прихильники дозволу запрошують того самого правника, що береться обороняти людей, замішаних у вбивств през. Кеннеді, то щонайменше треба дивуватися як важливо трактується певними людьми проблема нічних клубів, яка

зрештою, вирішена в користь тих, що "за" вище-згаданий дозвіл. А якщо през. Джансонові терпець уривається, і він змушений посилати на терен боїв у В'єтнамі службовців секретної служби, щоб вияснили, чи факт бомбардування американськими джетовими літаками своїх же, американських військ, є справді помилково явище, чи саботаж — це вже занадто поважні події, щоб на добровільне введення марксистських наук професорами деяких університетів дивитися просто як на звичайну "іншу думку" певних кіл інтелектуалів, а не як на послідовну рафіновану акцію з метою "самокомунізації" вільної країни.

У відсталих країнах, де маси народу живуть у примітивних умовах, комуністична пропаганда спрямовує свою увагу на робітничі маси, на так зв. пролетаріат. У такій же країні, як Америка, хоч збаламутити вільного і забезпеченого робітника теж можна, але не с таким успіхом, як деінде, вістря комунізму спрямовується на дітей, студентів і через високопоставлених осіб. Часто буває, що таким політруком комунізму є навіть про-

мисловець - мільйонер. І про безбожництво не говорять звичайний собі пролетар у якійсь фабриці, а священослужитель або й єпископ. Дві тисячі років усі християни вірили і вірять у воскресіння Ісуса Христа, у дослівне воскресіння, у те, що Він "установив із гробу". Але сьогодні знаходяться "філософи" - священники, які пропагують віру у воскресіння лише духа Ісуса Христа, бо Його тіло, мовляв, викрадено, і жодного "воскресіння із гробу" не було. Це вже кастрація самої віри християнської руками тих, що користуються амво-

ном церкви. Тому й кажемо, що рафінована комунізація йде згори, а не знизу, бо Америку хочуть марксистами комунізувати не шляхом зривів революцій і барикадних боїв на вулицях міст, а лабораторним способом — через школи, церкви, процеси, параграфи законів і т. п. Комунізувати "демократично", без пролиття крові. Щоб справділось передбачення К. Маркса про самокомунізацію Америки.

Недавно американський мільйонер Ітон повернувся знову з СССР і розказав не американським робітникам, а Економічному Клубові в Детройті, про свою розмову з Косигініним і Мікояном, які сказали йому, що, мовляв, Москва і Пекінг будуть воювати проти Америки. Отже, Ітон вірить, що за місяць, якщо ЗДА не відкинуть свої війська з В'єтнаму, буде

світова катастрофа війна між ЗДА і Китаєм СССР. Не забув Ітон додати також, що варто було б до того не допустити, відкликати американські війська, бо народ Півд. В'єтнаму, мовляв, і так хоче комунізму.

І цей приклад — доказ, що послідовники Маркса не квапляться завести комуністичний режим у ЗДА, а обходять цю країну з усіх сторін, щоб довести цю країну до самокомунізації з середини. Хто не знає, що Москва і Пекінг готуються проти ЗДА? Кому "відкрив Америку" своїм базіканням Ітон?

Та все ж знайдуться люди, що займають високі пости, які повірять у надзвичайність Ітонових ревелаций. Адже ані Косигіні, ані Мікоян ще ніде так відверто не говорили про війну з ЗДА. Але тому, що Ітона всі знають, як близьку людину до палаців червоної Москви, то й винесеться вражен-

ня, що Ітон приніс дуже важливу і правдиву новину, і з нею треба рахуватися. Може, навіть і справді варто не ризикувати катастрофою і краще відкликати війська з В'єтнаму?. Такі й подібні питання почнуть кружляти коридорами і бюрами важливих установ, і, чого доброго, Ітона, цього 81-річного червоного політрука, зарахують до рятівників світового миру. Бо ж це він приніс задушевну думку комуністичних вождів, щоб утримати мир і не допустити до війни!..

Тільки про те, що цього мільйонера світовий комунізм використовує для прискорення загибелі вільного світу, що цим червоним "амбасадором" Москва передала Америці залякування і провокацію — про те не пишуть і, мабуть, не писатимуть. Та все ж про це знають справжні патріоти найвільнолюбивішої країни світу.

Не всі бо в Америці вірять лише у "воскресіння духа", а й у воскресіння тіла Ісуса Христа. Не всі професори університетів хочуть мати "іншу думку", іншість якої веде обов'язково до марксистського погляду на життя. Не всі оборонці-адвокати витрачають свій хист на узаконення бруду й аморалі.

Якщо К. Маркс правильно передбачав послідовність у діянні його прибічників, то він все ж таки не передбачав реакції здорової частини людства у таких розмірах, до яких вона виросла сьогодні.

І ми віримо Ітонові, про що й без нього давно знаємо, Москва і червоний Китай готуються до війни проти ЗДА і вільного світу. І ми віримо, що сутичка між тими потугами рано чи пізно станеться. І ми не хочемо світової катастрофи, якою лякає вільний світ Ітон та його друзі з Москви і Пекінгу. Зате ми хочемо катастрофи комуністичної ідеології. І чим скоріше вільний світ відважиться стати до змагу проти темних сил комунізму, тим меншою буде катастрофа для невинних народів усього світу. Чим більшою буде допомога Америки для малих народів земної кулі у поборенні червоного зла, тим менше шансів буде мати сама Америка до самокомунізації.

Щождо третьої світової війни, то вона скоріше виникне тоді, коли американці скапітулюють у В'єтнамі, а не тоді, коли, як твердить Ітон, американці продовжувати-

муть бомбардування комуністичного Півн. В'єтнаму. Колишній конгресмен, губернатор і амбасадор в Іспанії Джан Ладж правильно оцінив ситуацію, кажучи, що третя світова війна буде тоді, коли ЗДА будуть переможені у В'єтнамі. Бо після програти Америкою війни в тій країні, черговою жертвою червоного нападу будуть Філіппіни, які ЗДА муситимуть боронити. Тому він, будучи в опозиції до багатьох поступовань сучасного американського президента у внутрішній політиці, повністю підтримує його становище у зовнішній політиці — бити ворога до його повної капітуляції, бо "мирна коекзистенція" — це не є комуністична ціль, лише тактика змушення нас капітулювати.

А капітулювати не хочуть і не будуть багато американців, хоч над "проминанням мозків" яких і працює шалена сітка світових головорізів.

Про диригентів і хористів світової змови

Був колись у мене в Бразилії сусід-бразилієць, з яким я мав багато клопоту. Він не був членом комуністичної партії, але своїм базіканням про перемогу комуністичного світу над капіталістичним нерідко виводив мене з терпіння.

Сусід той був звичайним робітником на фабриці, і кожного вечора, повернувшись із праці, тільки й знав, що парікав

на життя і порядки в Бразилії. І на заробітки, і на житлові умови для робітників, і на медичну опіку. Все, за його словами, було але в Бразилії. Коли ж я йому починав оповідати про заробітки, житлові умови та про все інше в СРСР, то він, де я на власних плечах все перебіг, а особливо на брак волі, свободи, якої в Бразилії таки справді не бракує, він ніби й вірив мені, ніби й не

вірив. І коли б у той час у Бразилії піднялася комуністична революція або щось подібне, то, без сумніву, мій сусід став би в перші ряди борців за "комуністичний рай" в тій країні.

Але революція не піднялася, зате сталося щось інше: мого сусіда звільнили з праці на фабриці. А в Бразилії існує такий робітничий закон: якщо господар звільнить робіт-

ника з праці з будь-якої причини, то він мусить заплатити тому робітникові наперед — за кожний пророблений ним рік одномісячну платню, а якщо робітник пропрацював понад 10 років, то та сума подвоюється. Мій сусід пропрацював 12 літ на тій фабриці, отже при звільненні отримав на руки суму, що рівнялася його 24-х місячному заробіткові. З такою сумою грошей навіть і в Бразилії вже можна щось зробити. І він зробив: за кілька днів купив будинок за кордоном. Йому так добре пішов той "бизнес", що незабаром він уже мав двох помічників, що працювали на нього, і — сусід мій переселився. За Бразилію, якою вона є, він тепер і голову свою віддав би. Про комунізм — ні слова. Тільки час від часу такі ламас собі голову над тим, як і що його зробити, щоб робітникам у тій країні жилося краще. Але в те "як і що" ні в якому разі не впливає він більше комунізму, бо іспитують, мовляв, інші шляхи до покращання матеріяльного стану робітників у тій країні.

І таких робітників-"комуністів" багато по всіх країнах вільного світу. Вони хочуть не комунізму, а лише покращання свого життя. І хоч таких "комуністів" багато більше, ніж "інших", вони не стільки небезпечні для тієї чи іншої країни, як оті "інші". Тим бо "іншим" нічого не бракує: ані грошей, ані житлових вигод, ані волі-свободи. Їм навіть влади часто

не бракує. І все ж вони проповідують і пропихають комунізм у своїх країнах.

Часто люди самі себе питають: чому так є? Адже і той мільйонер, що танцює під комуністичну дудку, і той професор, що затривос душу студента марксистською теорією, і той політик, що пхає свій уряд у червону прірву,— всі вони, на випадок приходу комунізму, згублять все, що мають, а може й власне життя. Чому ж вони таки йдуть на таке самогубство, хоч і знають про нього — адже всі вони не такі дурні, щоб про те не знати!

На це я дав би таку відповідь. Поперше, комунізм для них — не ціль. Ніякого комунізму вони не хочуть. Комунізм для них — це засіб, перехідна стадія до іншої цілі, тільки їм у всіх подобицях відомої. Бож хіба комунізм в СССР — це ціль московських верховодів? Це тільки засіб до поширення російської імперії. І китайський комунізм не зупиниться на Китаї, а буде змагатися до всесвітньої китайської імперії. А ті, що скрізь пропихають і пропагують комунізм у своїх вільних країнах, мають іншу ціль, теж імперію, тільки ані російську, ані китайську — всесвітню. Зкомунізовані країни легше зав'язати у всесвітню імперію, ніж окремі демократичні країни. Тому й треба творити якнайбільше комуністичних малих і великих держав і державок. Тому треба підтримувати і Москву, і Тіта, і

Кастра, та й Китай не треба чіпати, хай, мовляв, живе собі. Але треба уважати, щоб якась з великих комуністичних держав не стала настільки могутньою, що своєю поведінкою зруйнує іншу комуністичну державу. І у в а ж а ють. Пропагують "мир", "коєкзистенцію" і т. п. А разом з тим послідовно й уперто "промивають мозки" народам своїх країн, звертаючи найбільшу увагу на молодь, дітей, студентство, бо пляни комунізації власних країн — далекосяглі, не на сьогодні і не на завтра. І ніякого самогубства не буде для отих мільйонерів, що сьогодні так ревно танцюють під комуністичну дудку, бо вони не тільки танцюють під ту дудку, вони — грають у дудку, це їх музика, вони ж і будуть зав'язувати світ у всесвітню імперію, вони бо диригенти світового хору.

Це в інших країнах, де нєсобачні промисловці та землевласники танцювали під комуністичну дудку, помагали перемозі комунізму своїми власними грішми, згубили потім свої власні голови, бо вони були дурні, хоч і багаті. Так було і на терені бувшої Росії. Так було і в Україні. І так буде скрізь, де комунізм приходить чи приходитьтиме шляхом революцій, боротьби чи самопожиранням класів у власній країні.

Але так не буде в місцях осідку штабів всесвітньої змови, штабу диригентів майбутнього світо-

вого уряду, бо в тих місцях нема ґрунту для революцій і боротьби класового пожирання в такій формі, як деінде. І можемо бути певні, що ні одному "диригентові" й волосина з голови не впаде за їхню злочинну діяльність проти народів вільних країн. Зате полетять голови багатьом "хористам" того злочинного хору, бо їх, "хористів", час відійде, вони будуть більше непотрібними і шкідливими для "диригентів".

Тому й ведемо антикомуністичну пропаганду серед народів вільного світу, а не серед "асів" комуністичної кухні, серед тих, що танцюють під комуністичну дудку, а не серед самих "музикан-

тів", серед "хористів", а не серед "диригентів" злочинного хору.

І той мій сусід-бразілієць, про якого згадка на початку статті, потрапив був у "хористи", якого просто жаль було. І оті більші чи менші промисловці чи землевласники потребують нашого виявлення, що їх чекає в майбутньому за їхній танець під злочинну музику комуністичних "асів", хоча та "музика" іноді виглядає і звучить, мов гарна опера.

Зате не переймаймося долею магнатів, мільйонерів і "найсильніших світу цього", що пропагують комуністичну теорію для своїх країн! Їм ніколи і нічого не станеться, бо комунізм — це їхній

засіб, а не ціль. Засіб приборкання всіх опозиційних сил всього світу для однієї лише цілі — світової імперії, ролі в якій вони вже давно поміж собою розподілили. Тому лише патріотичні почування народів до своїх країн, до своїх земель, до своїх мов, традицій, звичаїв зможуть припинити а може й зруйнувати похід злочинців з ідеєю створення всесвітньої імперії. І не випадково слова "патріот", "патріотизм" так зненавиджені ними, і цих слів все менше і менше зустрічаємо в пресі, літературі і політиці там, де мають силу і владу диригенти світового заговору.

ЗА ЯСНУ ПОСТАВУ ДО ПРОБЛЕМИ ЗУСТРІЧІВ

Забирати ще раз голос у справі зв'язків і контактів з українцями, що приїжджають з-поза залізної заслони, мені дуже не хотілося, бо написано на цю тему і дурниць і розумних думок вже так багато, що ані розумнішого, ані дурнішого вже більше, мабуть, ніхто й ніколи не напише. То пощо ще раз заповняти сторінки газети писаниною про все те?

Поперше, тому, що хочеться прилюдно запитати наших газетярів усіх мастей і напрямків: коди, зрештою, буде кінець своїй тій писанині на тему, що вже цілком і повністю обговорена, передискутована і вияснена в десятках резолюцій на зборах, мітингах, засіданнях і т. п.? Подав своє становище КУК. Вияснив свої позиції УККА. Сказали слово інші організації, особи, культурні діячі на еміграції, політичні партії і групи. Не сказав свого офіційного слова лише наш еміграційний уряд, чи пак уряд у екзилі або Український Державний Центр. Час від часу висту-

пали окремі особи з Державного Центру, але так і не знати, чи вони говорили від імени ДЦ чи від свого власного імени. І взагалі в нашій еміграційній нерозберсі тяжко потрапити розібратися, де і коли та чи інша особа виступає від імени якоїсь організації, а де і коли від себе особисто.

Так сталося і з виступом у пресі п. інж. Дм. Андрієвського зі статтею про зв'язки і контакти під заг. "Еміграція і край". Власне, той його виступ і змусує нас ще раз забрати голос у справі, про яку так не хотілося більше писати. Чиї думки, чие становище висловив у згаданій статті шановний автор? Адже ми знаємо, що автор — один із "асів" ОУН, що була під проводом полк. А. Мельника, отже чи від імени тієї організації виступив п. Андрієвський? Знаємо також, що автор є в складі Державного Центру, отже чи голос автора — це становище ДЦ? Чи все ним написане — лише його особисті погляди? Коротко кажучи, ви-

ступ автора — виступ приватної особи-журналіста чи офіційної особи? Якщо це останнє, тобто офіційної, то речником якої офіційної організації, групи, партії, об'єднання треба вважати автора?

Щодо самої статті, то половина її змісту зрозуміла і не підлягає більшим сумнівам, але кінцева її частина знову і знову не ставить точки над "і", бо в ній говориться про речі, які наперед треба було б вяснити. Там говориться, наприклад, в одному реченні так багато, що від правильного розуміння залежало б розуміння і всієї статті. На жаль, я так і не второпав нічого з того речення. Ось воно:

"Річ ясна, що зустрічі з тими людьми (мова про тих, що приїжджають з поза залізної заслони, — прим. І. О.) не можуть мати урядово офіційного (підкресл. наше) вигляду й розмови з ними повинні мати характер взаємної інформації (підкр. наше) та утримання діхового зв'язку (підкрес. наше)".

Що таке, зрештою, інформація? Та ще й взаємна.

Адже сам автор статті пише, що дотепер мова йшла лише про членів артистичних ансамблів та груп культурних діячів. Тож мені дуже хотілося б знати, яких інформацій від них досягнули ті, що зустрічалися за круглим столом або деінде? Чому прихильники тих зустрічей не подадуть у пресі бодай одну-однісіньку інформацію, яка була б невідома всім нам і без тих зустрічей або яка була б іншою від тих, що ми їх маємо без потреби зустрічей?

А якщо вже мова про потребу взаємних інформацій, то про що поінформували ті, що зустрічалися, тих, що приїжджали? І чи без потреби зустрічей за круглим столом та в залах наших національних домівок "гості" звідти пізнали б менше, ніж після тих зустрічей?

Мені здається, що ані їх, ані нас не поінформовано більше, ніж ми і вони знали і без тих зустрічей. Найкращим способом інформацій є, на нашу думку, преса. Так було завжди, так є і так завжди буде. І ми маємо ту пресу. Советську. З неї ми знаємо більше, ніж

будьякий танцюрист нам скаже у присутності свого навіть одного колеги. Більше, ніж поет чи композитор осмільється сказати у присутності Колосової. Ми маємо й твори тих культурних діячів, яких пізнаємо по їх творах куди краще, ніж по їх промовах перед сотнею людей в народному домі, де можуть бути і кореспонденти, що рознесуть їх слова по світі. І вони від нас отримають більше інформацій, як ми дамо їм у руки нашу книжку, брошуру, газету, що виходять на еміграції, ніж будемо лише висловлювати солодкі почуття з приводу тієї чи іншої зустрічі.

Якщо вже мова про інформації та ще й взаємні, то до них треба сумлінно готуватися заздалегідь, а не піднімати трарарам у той момент, коли та чи інша бригада вже ступила на територію Америки чи Канади. Ми читаємо Симоненка і Коротича і всіх інших. Читаємо все, а не одне речення сповіді перед Україною. Читаємо й те, чого не читають українці в Україні. А що зробили ми тут, щоб і вони читали наших авторів? Ми ж говоримо про взаємну інформацію!

Думаю, що ніякої взаємної інформації не зроблено і не буде її ніколи зроблено, якщо саме поняття "інформація" буде предметом спекуляції окремих еміграційних груп, партій чи товариств. Інформація, на мою думку, це те, чого не знав той, кого інформують. А "гості", що приїжджали з Колосовою, не зраджували ані найменшої охоти щось пізнати — вони намагалися вчити нас, "інформувати" нас, переконувати нас. І з цієї сторони не було належних намагань справді інформувати "гостей" такими даними, такими фактами, які зробили б якийсь вплив на загальну українську справу там, на рідних землях. Не було ніяких інформувань, найменше було взаємних інформацій, була лише маніфестація. Але — маніфестація чого? Ось тут ми й дійшли до питання, що таке духовий зв'язок?

"Можуть і повинні бути зв'язки чисто людські, чисто національні", — пишеться у вищезгаданій статті про ті контакти з культурними діячами з

України.

Оте "чисто людські" і "чисто національні" — таке пливке, що годі на ньому щось будувати. Тяжко збудувати на ньому і поняття духового зв'язку. Хіба це було б не по-людськи, якби при зустрічі з Колосовою організатори зустрічі дозволяли запитати її не лише про її здоров'я, а й про її думку щодо національного, економічного й політичного поневолення українського народу? Як можна духово пов'язатися з людиною, що доказує вам в очі, що біле є чорне, а ви мусите ковтати брехню, бо хочете мати "чисто людські" зв'язки з "гостею"? І що "чисто національного" в тому, що ми слухаємо вірші поета з України, вірші, які ми вже давно читали, а про інші вірші того ж поета не сміємо навіть запитати, ані нагадати?

Має рацію Дм. Андрієвський, відкидаючи переконання, що ніби всі українські поети і мистці в Україні — за проданці, яничари і т. п. Але я читаю мало не всю українську пресу на чужині і ще ніде й ніколи не натрапив на подібне твердження якоїсь газети, організації чи установи. Пощо говорити про те, чого не існує? Найзапекліші противники контактів з "бригадами" висувують різні аргументи, але ніде й ніколи не твердили про "всіх на купу" ворожу силу, яку треба "знищити", говорячи про членів чи ансамблю, чи групи мистців і літераторів та музиків. Зате говорять про велику кількість справжніх яничарів і про вільних чи невільних їх поприхачів, яких висилається закордон "інформувати" нас і творити "духовий зв'язок".

Якщо ані Колосова, ані члени її "бригади" не належать до категорії офіційних осіб, хто ж тоді до них належить? Якщо той не репрезентує літературного мистецтва, а той не від музиків, а та — не від МГБ, хто ж вони тоді насправді: тільки звичайні туристи? Відповіді "так" на це питання — це значить бути сліпим, якими ми себе, які б ми не були, добрі чи погані емігранти, не вважаємо, а намагання декого нам це втлумачити вважаємо на злу волю наших опонентів. Тому дуже влучно сказав проф. Добрян-

ський, що він радо зустрівся б з професором якогось українського університету з Києва, як професор з професором, але ніяк як Голова УККА з офіційними делегатами з України. Бо всі вони — такі офіційні особи, а з офіційними особами може або не може бути лише офіційних зустрічей. Може бути, якщо офіційна установа з цієї сторони на таке піде, не може, якщо вона не піде. Отже, УККА не пішов. Чи пішов на те КУК — для того треба уважно прочитати дуже довге становище тієї установи. У всякому разі, автор статті "Еміграція і край" твердить, що в тім документі "слухно і докладно обґрунтовано позитивну поставу до зв'язків з українцями, що перебувають у вільний світ". Але знову ж таки не додано, чи мова про "офіційні" зв'язки, про "офіційних осіб", що перебувають, чи ні.

Гра слів "офіційні" і "неофіційні" особи і зустрічі нічого не пояснює, справу заплутує, створює отой "справжній заколот", про який пише автор рецензованої тут статті. Але найбільшим заплутанням справи треба вважати останній уступ тієї статті, де говориться про "менш-більш" правильні позиції "п'ятнадцяти організацій, які підтримують Український Державний Центр". Питається, УДЦентр — офіційна установа чи ні? Сам же автор пару рядків нижче пише, що "річ ясна, що зустрічі з тими людьми не можуть мати урядово офіційного вигляду", а тут же УДЦ займає своє становище через складові організації, яке є подібне до "позитивної постави" КУК у цій справі. А про УККА — ні слова, ніби його й не існує. І знову питається, чи п. Дм. Андрієвський виступає в пресі як пан Андрієвський, чи як урядовець з Державного Центру? Офіційно чи приватно?

Як довго ми будемо колотити масу читачів, так довго і буде колотнеча. Ми, що беремо перо в руки, мусимо найперше думати про ясність своїх висловів і тверджень, щоб не давати причин інтерпретації наших думок і так, і сяк. Або ми справді проти офіційних зустрічей, проти яких і висловлюється автор статті "Еміграція і край", або

ми за такі зустрічі. І починаймо кожний особисто від себе. Не забуваймо, що кожний з нас, маючи найменшу громадську чи політичну, чи ще якусь позицію, не може так легко і просто бути приватною особою, неофіційною. Якщо ж хтось такою неофіційною особою хоче бути, мусить і свої неофіційні зустрічі з офіційними висланниками Москви відбувати не з рамени або в приміщеннях офіційних установ, організацій, товариств та ще й у масово організований спосіб. Не все, що роблять державні мужі суверенних країн, можуть робити провідники еміграційних установ і організацій. Хоч і їм, як ми знаємо, буває дуже тяжко переко-

нати своїх громадян, що ось тут вони, мужі, виступають як приватні особи, а ось тут як офіційні. Чи ми й досі не розуміємо пропагандивних трюків президентів, міністрів та інших офіційних осіб, коли вони відбувають "неофіційні" подорожі до інших країн або відбувають "неофіційні" розмови з президентами й міністрами інших держав? В кінці-кінців "неофіційне" стає офіційним.

Тому й уважаю становище УКОсередку Лос Анджелесу, Каліфорнія, у справі контактів і зв'язків за найясніше з усіх досі опублікованих у пресі: коротко й ясно.

За боротьбу ідей, а не народів

Що означає слово "проти" у визвольній боротьбі? Якого сенсу набирає це слово, коли йдеться про "бути чи не бути" якогось певного народу, якоїсь політичної системи чи споконвічних стремлень якоїсь нації?

Це слово у таких випадках рівнозначне слову "знищення", "ліквідація", "викорінення".

Ми проти поневолення, отже за знищення поневолення. Ми проти тоталітарної системи, отже ми за її ліквідацію. Ми проти імперіалістичних потягнень.

Але як можна бути проти якогось народу? Проти народу як такого? Не вже ми також за знищення, ліквідацію чи викорінення якогось народу, хай навіть такого, що підтримує ворожу нам політичну систему поневолення нашого народу з імперіалістичними потягненнями світового розміру? Невже ми хотіли б

знищити, ліквідувати, викорінити такий нарід? І чи взагалі це можливе?

Можливе чи неможливе, але потягнення такі мали окремі божевільні фюрери і вожді: Гітлер хотів знищити повністю жидівський нарід, а Сталін не зробив цього з українським народом лише тому, що він, нарід, був завеликий для нього. Ці фюрери і вожді були проти окремих народів як таких і те "проти" розуміли так, як ми подали вище: знищити, ліквідувати, викорінити. Бо інакше в боротьбі за певні ідеали і не можна розуміти того слова.

А чи ж наші ідеали волі, самостійності і соборності України мають щось спільне з отим "проти" якогось народу в такому сенсі, що ми той нарід, у нашому випадку московський, готові знищити, ліквідувати, викорінити? Чим же ми тоді

будемо різнитися від божевільних фюрерів і вождів? Тому ми й не є і ніколи не були проти будь-якого народу як такого, а лише проти політики, потягнень і зазіхань певних народів. Ми проти русифікації України, тобто за знищення тієї русифікації. Ми проти економічного визиску нашого народу, тобто за знищення того визиску. Ми проти московського і мперіалізму, тобто ми за ліквідацію того імперіалізму. Ми проти комуністичної системи, тобто за її викорінення. І в тій боротьбі проти всього того будуть жертви як з нашого боку, так і з боку тих, що будуть на іншому боці барикад. Але абсурдом було б твердити, що наша боротьба мала б за мету поголовне знищення якогось народу як такого, у тому числі й московського.

І подвійно дивно сьогодні, що знаходяться люди, які вбачають у нечав-

ньому становищі УККА, в якому коротко й ясно висловлено все вище написане тут, якусь зміну філософії чи національних засад. На мою думку, проф. Л. Добрянський висловив лише те, що давно було і його і всіх нас політичним "віруку", і ніякої зміни в ставленні до заторкнених проблем нема та й бути не може. А якщо якраз тепер записав УККА це на папері, а "К. Ф." уважав за потрібне якраз глибоко й широко обґрунтувати слушність тієї пригадки УККА кількома статтями-передовицями, то це свідчить лише про існування у певних частинах нашої спільноти закукуріченого, примітивного погляду на шляхи, методи нашого визволення і на саму суть боротьби за краще завтра у всьому світі. І той примітивізм треба справді поборювати, бо інакше ми докотимось до визнання комуністичної системи як такої, яку, мовляв, нішити не варто, зате до заперечення права на життя того чи іншого народу як такого. А в кінцевому результаті опиняться рано чи пізно в комуністичному поневоленні і ті, і другі, треті...

Уявімо собі на хвилю, що в якийсь магічний спосіб Москви як такої московського народу взагалі не стало на земній кулі. Чи від того настав би мир, спокій і рай на землі? Чи кліка українські комуністів у Києві негайно прогосила б демократичний устрій в Україні? Я сумніваюсь.

І чи ті, що снують про світовий уряд і використовують комунізм лише для прискорення реалізації тих снів, теж самі, собою зникли б з лиця землі? І комуністична бацила у всьому світі була б отак, без жодної боротьби, більш не загрозлива?

У тому то й заковика, що Москва використовує комуністичну систему для своїх імперіалістичних цілей, а саму Москву і цілі її використовують ті, що насаджують комунізм у всьому світі. Пора зрозуміти і нам, що комуністичні ідеї, пропаговані, наприклад, в Америці, приготівлені не обов'язково в московській кухні, імпортовані. І Тітові, і комуністичному Китаєві Москва не дала й частини тієї зброї, що її постачали і постачають Америка, Англія й інші країни. І це не звичайне собі "торгувати можна і з канібалами", ні. Не про гроші йдеться тим, що шантажують уряди демократичних потуг, форсуючи продаж зброї комуністичним державам. Ідеться про ідею затримання при житті комунізму. І якби Україні чудом удалось досягти самостійності зі збереженням комуністичної системи, про неї, про Україну, зразу заговорили б у всесвітніх палатах і трактували б її в ООН куди поважніше, ніж сьогодні. А що б мала від того Україна, якщо під цим словом розуміти не лише назву, а живий християнський народ? Те, що має нині: колгоспи, в'язниці і дуже мало хліба та ніякої людської сво-

боди. То чи варто нести жертви заради зміни шильду?

Деяким часописам на чужині, деяким українцям, що вважають себе провідниками, та й деякій закукуріченій частині еміграції здається, що варто. Вони навіть мобілізують і формують думку емігранта, готуючи його до боротьби лише і тільки проти Москви. У цьому відношенні навіть американці, яких ми все вчимо політики та нарікаємо на їх необізнаність у світовій ситуації, виказують більше зрозуміння справжньої світової загрози, ніж ми.

Пригляньмося до самих наших організацій, політичних партій, і товариств. Нема або є дуже мало з підкресленням антикомуністичними програмами організацій, партій чи товариств. Натомість, американці якраз на те звертають свою увагу. Ми підкреслюємо все, що хоче: боротьбу за самостійність, соборність, державність, незалежність від Москви і т. д. і т. п. А антикомуністичність — так, між іншим, ніби це або само собою зрозуміла річ, або це не обов'язково, важніше, якби тільки "геть від Москви", а все інше само по собі прийде: і воля, і хліб, і рай на землі українській.

Оце й є примітивізм, спрощування в нашій боротьбі, фантазування, а не реальний підхід до проблеми визволення України. І на тому примітивізмі гарцюють наші націонал-

комуністи, хвильовисти, демагоги, указуючи пальцем лише на Москву.

Москву ми бачимо вже понад 300 років з її вочим апетитом на український хліб і сало. Бачать її й наші діти. Ось коли одного батька запитала українська дитина, що вчитися в українській школі, де її дідусь, і батько відповів, що комуністи його замордували у в'язниці, дитина запитала:

— А хто це комуністи? Ю мін, рашен?...

Отже, на це ми звертаємо увагу. Але чи достат-

ньо звертаємо увагу на комуністичну загрозу взагалі? Думаю, що ні, коли приходить читати в українській пресі статті під заголовком: "Американська агресія у В'єтнамі".

Тому, показуючи пальцем на Москву, показуємо й туди, де фабрикуються комуністичні ідеї для всього світу. Бо нічого не допоможе нам боротися лише проти того чи іншого народу, як такого. Вислід боротьби ідей вирішить долю всесвіту, у тому числі й долю українського народу, а не ви-

слід боротьби лише одного народу проти іншого. З Москви і пір'я б посипалося в роках української визвольної боротьби 1918-20 років, коли б диригентам світової змови не потрібно було встановити комуністичну систему в тодішній Росії. І про сьогоднішнього Кастра давно забули б, коли він був їм непотрібний. Не було б і двох Корей. І потуга, що змусила поставити на коліна до зубів озброєну гірлерівську Німеччину, не потребувала б так довго гратися в "кішку-мишку" у В'єтнамі...

ЖІНКА

Жінка — це найделікатніше Боже сотворіння, покликання Всевишнім для плекання м'якосердечності на землі, для розради і радості в житті - боротьбі за кращі ідеали, для урівноваження й балювання духового й тілесного буття людей і народів, жінка - дівчина, жінка - мати, жінка - сестра, жінка - дружина — ця жінка також є об'єктом руйнівних плянів світових гробокопателів. Знає бо ворог людства, що, отруюючи душі дітей і жінок, можна найшвидше дійти до виконання пекельних задумів проти всього людства. Бо душа жінки — чутливіша від душі чоловіка, бо серце жінки — м'яке. І ворог діє. Діє "науково" - раціонально, "статистично" - підступно. Останні роки все частіше й частіше чуємо й читаво про загрозу пере-

населення земної кулі. Тим "перенаселенням" так забито голову пересічному жителю земної кулі, що він і справді починає думати, чи й справді не забагато нас, грішних, на цій землі вештається? Що гірше — починає вірити в цю брехню світових гробокопателів жінка, а ще більше молода дівчина, молодниця. Та й як же не вірити, коли навіть у Ватикані вже починають морочити собі голову над цією "проблемою" і призначають спеціальну комісію для її вивчення-дослідження!? Як бачимо, впливи тих, що бояться приросту населення, йдуть задалеко. А бояться світові гробокопателі того приросту лише тому, що з приростом збільшується або поновляється й праця тих гробокопателів, щоб відповідно "перевиховувати" дітей і молодь згід-

но з плянами інтернаціоналістів. Це вічне "перпетум-мобіле" не до впадоби руйнникам, вони хочуть скоріше і певніше йти до своєї мети.

Вони хочуть, щоб жінка перестала бути жінкою — матір'ю своїх дітей. Їм потрібна жінка - автомат, жінка - машина, яку можна завести, як хочеш, коли хочеш і куди хочеш. Тому — геть з народженням дітей! На світі і так забагато людей, скоро й повернутися не буде як. А щоб якось зарадити природному й Божому покликанню жінки — пігулки, таблетки, щоб забезпечитись проти вагітності, проти материнських обов'язків і т. п. І буває, що жінка йде за порадами світових руйників, думаючи, що вона й справді не тільки облегшує своє власне життя без "троблив" сімейних проблем, а й сприяє вирішенню важливої світової пробле-

ми — перенаселення земної кулі. А тим часом жінка, що так робить, руйнує своє власне здоров'я і позбавляє усієї краси, для плекання якої воля покликана Всевишнім.

Наступ проти жінки йде також з іншого боку — через телевізійні програми з показом хоч би й війни в В'єтнамі. Пігулками проти "перенаселення" руйнують жінку тілесно, а страхіттями війни — боротьби проти комунізму намагаються зломити духово, морально. Під покришкою гаслом, що, мовляв, люди мусять все знати і бачити, руйнілки патріотичних почувань жінки спеціально виготовляють такі передачі новин — "носів", щоб, побачивши їх на екрані, жінка сказала: — "Ні, досить! Мій син не піде воювати проти якогось там комунізму. Хай краще спалить свій військовий квиток!" Бо серце жінки-матері м'яке, душа чутлива. А на екрані показують до найменших деталей, як умирають у тяжких муках ранені солдат на фронті у В'єтнамі, як страждають вояки, покликані власною кров'ю захистити світ від червоної навали. Про те, в яких муках живуть люди під комунізмом, як умирали й умирають без жодних війн і революцій — не показують. Зате викликають біль і жалі за жертвами, що завжди були, є й будуть у кожній визвольній боротьбі, з метою послаблення духової відpornости проти ворога. З метою примусити вільний світ скапітулювати

перед агресією ворога — на це багато "інюсменів" великі майстри. А тим часом, на нашу думку, крадіна, що перебуває в війні з ворогом і хоче ту війну виграти, мусить свою інформативну службу вести так, щоб мобілізувати маси народу для тієї перемоги. Ніхто не проти того, що люди мусять все знати, що потрібні правдиві повини-інформації шляхом телевізійних передач. Але не однобічні, хитро-мудро тенденційні, розраховані на нервові, психічне заломлення жінки-патріотки.

Жінка нашого віку живе у фальшивому переконанні про її рівноправність з чоловіком. Як там, за "залізною заслоною", так і тут, у вільному світі. Там "рівноправність" зведена до "права" жінки виконувати найтяжчу фізичну працю, яку колись виконували лише чоловіки. А тут до довгих штанів, цигарки в роті та можливості своєю власною працею осягти незалежності від чоловіка власного забезпечення. Чи це плюси нашої доби, чи мінуси — справа поглядів і почувань. Але одне ясно: жінка нашої доби губить з кожним роком, свою "жіночність" як у зовнішньому, атракційному розумінні, так і в розумінні її духового поклонання, домашньо-родинних обов'язків. Ані пральна машина, ані газова піч, ані автомати для чищення підлоги, тарілок і т. п. не облегчили життя жінки. Навпаки, жінка сьогодні пересічно працює і втомлюється фі-

зично більше, ніж раніше. Правда, вона більше має матеріальних палібань, але користується їми не має коли. А щоб її ще далі відтягнути від домашньо-родинних обов'язків, щоб ще більше змеханізувати, створюють такі умови життя і праці, щоб вона, жінка, і справді повірила в загрозу "перенаселення" світу і радо пішла шляхом самоутроблення. Невдано ми читали в пресі про певні успіхи науковців з експериментами в області створення штучним способом живо-

го ества. До цього часу наука і гроші працювали для відкриття шляхів до створення чудес техніки лише неживої матерії. Уявімо собі, що станеться на цій планеті, якщо вдасться створити і поклонитися до життя "живу" матерію! Чи не хочуть цим сказати науковці нашої доби, що й життя людини в майбутньому не буде даватися людиною, жінокою?! Як бачимо, людський гріш і геній працює проти самого людства, зокрема проти жінки.

Але віримо, що Всевишній не допустить аж до такого зла на світі.

Зате Той же Всевишній дав нам, у тому числі й жінкам, свій розум, а жінкам ще й гаряче, м'яке серце і чутливу душу, на які посягає ворог вільного світу через брехливі статистичні дані про можливе "перенаселення" на землі, через злочасні пігулки та корисні лише для комуністичних заговорників телевізійні пере-

дачі для викликання антипатріотичних настроїв серед населення свободолюбних країн. І той розум, серце і душу жінка мусить віддати на добро людства у світі.

Тому жінка — дівчина, дружина, мати, сестра —

мусить слухати голосу багатьох існуючих тепер патріотичних жіночих організацій у світі, які розпізнали суть руйнівної змови світових глибокопателів і ведуть конструктивну, патріотичну діяльність за збереження "жі-

ночости" жінки, а разом з тим за суспільну діяльність жінки у користь збереження волі у ще вільному світі та за привернення волі поневоленим народам. Також українська жінка на еміграції.

"МИР НА ЗЕМЛІ..."

"Мир на землі!" Цими словами - по бажанням зустрічаємо ми Різдво. Про мир нагадують нам пісні-колядки всіх народів. Про мир говорять найвищі церковні провідники всіх релігій і віровизнань. Ні про що інше, а тільки про мир говорять державні мужі з країн з різними політичними системами. Нарешті, й претендент на світовий урядовий центр — Об'єднані Нації — тільки й говорить про мир. А миру нема. І — хоч як болюче нам говорити це в ці святочні дні — миру скоро й не буде. Про це всі знають, але говорять про мир. А що найгірше: про мир найбільше говорять якраз ті, від яких мир на землі залежить і які найменше того миру прагнуть. Але говорять про мир. Говорять для годиться. Говорять з нагоди свята Різдва Христового. Та й про який мир на землі мова?

На жаль, під словом "мир" і державні, і церковні мужі нашого віку розуміють лише той стан між народами і країнами, коли нема війни. Тому для сучасних "миротворців" найголовніше, щоб замов-

кли гармати, наприклад, у В'єтнамі, і тоді, по-іхньому, вже мир на землі. Слово "мир" трактується як протилежне слову "війна" — і тільки. Нема війни — значить є мир. А, насправді, хіба Новонароджене сьогодні Дитя принесло з собою лише отой мир, що означав би лише замовкні гармат на фронтах? Хіба мир є лише тоді, коли ніхто не вмирає від куль? ...

Хитро-мудрим спрощуванням поняття, що криється за словом "мир", сучасні "миротворці" використовують також одне з найбільших християнських свят — Різдво — для досягнення інколи такого "миру", в тій чи іншій частині світу, що його народи тих країн уважають за гірший від війни. Адже це жодний парадокс, а нормальне, закономірне явище, коли, наприклад, у кр аїнський народ вістку про війну в 1941 р. зустрів з неприхованою радістю, хоч і знав той народ, що війна коштуватиме йому багато крові. Бо той народ був настільки виснажений советським "миром", вимушений, тортуваний, що п війні побачив бодай

якусь надію - можливість визволитись з-під комуністичного "мирного" ярма.

"Боси" сьогоднішнього світу турбуються також лише про "мир" у такому розумінні. Бо "мир", що його пропагують світові "миротворці" не має нічого спільного з тим, про що співали янголи в Різдвяну ніч: "Мир на землі!..." Вони бо співали про мир не лише на фронтах, а й у душі кожної людини на землі. Мир на землі — це також воля, свобода, хліб, людська гідність. А чи багато турбуються і державні, і церковні провідники нашого віку про отакі справжній мир на землі? Про мир не лише на фронтах і кордонах країн, а про мир у кожній хаті, у душі кожного індивіда?

Щоб дати відповідь на це питання, досить ознайомитись з різними мемурандумами, з а к л и к а м и при конференційних столах, з блискучими, розрахованими на короткий зовнішній ефект, промовами високих особистостей у ще вищих інтернаціональних установах. Мало хто з них турбується про мир всередині тієї чи іншої країни — турбуються лише про мир поміж народами, країнами. Звідси й дитяче захоплення 30-

годинним перемир'ям у В'стнамі, дозволом комуністичних говорівів на відвідини кількох тисяч німців у Східньому Берліні німцями з Західнього Берліну під час Різдвяних свят. Сучасним "миротворцям" ідеться не про те, щоб мир запанував у душах кубинців поневолені Куби, а лише про те, щоб не було військової сутички поміж вільним світом і урядом комуністичної Куби Кастра. Чи ж на те народився сьогодні

Христос, щоб ради Його імени можна було один раз у рік переступити "мур ганьби" чи, може, на те, щоб з Його іменем зруйнувати всі "мури ганьби", що ростуть нині, як гриби після дощу — залізниці, бамбукові, тросникові?

"Мир на землі!" Так співали янголи в небесах майже дві тисячі літ тому. Відгомін того співу ми чуємо й сьогодні, в 1965-й раз. І як тоді, так і тепер той "мир на землі" — то мир за всяку ціну, що

Його нам пронагують сучасні ілтерпріаціональні "миротворці" з метою загартування всього світу в один "мирний" мішок. Янгольський "Мир на землі!" — це мир, свобода, хліб і людська гідність для кожної людської істоти на земній кулі. Янгольський "Мир на землі!" — це також право українського народу на своє самостійне, державне життя у згоді зі всіма Божими заповідями, що їх припис нам сьогодні Новонароджений Ісус.

Чи тільки "бізнес"?

Українці в Америці та й самі американці признають, що Різдво в цій країні все більше і більше перетворюється на "бізнесове" підприємство, гублячи свій властивий зміст релігійного свята. До такого признання люди доходять тому, що бачать оту неперевершену суматуху в крамницях за тиждень перед Різдвом, оту розперзану "бізнесову" рекламу з приводу Різдвяних свят, телевізійні програми, радіопередачі і т. п. І вони мають повну рацію у своїх твердженнях. Бо що має спільного зі Святим Миколоаєм (чи й "Клавсом") отой у червоній козушці з носом п'яниці "клавс", що ним забавляють у вільному світі дітей? Розперзаність бізнесової реклами доходить інколи до таких брутальних меж, що робиться моторошно і соромно. Ось недавно при-

ходить до мене один українець з вирізкою з газети і з обуренням кидає мені на стіл: "Дивіться! Чи мають вони хоч крихітку совісти, таке друкуючи?" — питає. І справді, ми вже дожилися до того, що в Каліфорнії одна фабрика почала продавати і рекламувати покришки для накриття раковин у виходах із фігурами "санта клавса" на них!

Існує переконання, що все це робиться лише і виключно для грошових маніпуляцій, щоб заробити побільше на крамові. Частково воно так і є. Але за це ми не могли баж так суворо засуджувати продуцентів. Зрештою, традиційною ознакою Різдва у всіх народів було й є обдаровувати один одного. Отже, щоб комусь щось подарувати, треба те "щось" купити, його

мусять фабрики випродувати, а щоб продати все те, треба рекламувати. Усе це — нормальна річ. Тому й виглядає, що "бізнесменам" ні про що інше не йдеться, як тільки про "бізнес" у Різдвяний сезон. Але — чи тільки "бізнес"?

Досить приглянутись телелінійним програмам деяких станцій, щоб пізнати не "бізнесову", а рафіновану антирелігійну пропаганду серед наших дітей. Чого тільки не показують дітям на екранах телевізійних апаратів, слово "Крісмас" не сходить з уст заповідачів, перелаяються сотні і тисячі історій у виконанні лялькових театрів, але як мало історій, оповідань, сцен, які б пригадували дитині справжню суть Різдва! Показують якихось "монстерів", потвор, але майже ніколи не показують образу Новонародженого Ісуса. А тим часом нема багатшої тематики для дитячих оповідань, як Рі-

двяна тематика. Як гарно і корисно можна було б використати сучасну техніку отих лялькових театрів для перенесення нашої дитини у той давній світ з-перед двох тисяч літ, щоб відповідно і забавити дитину, і виховати! Та в тому то й справа, що магнатам сучасного світу йдеться не про виховання, а про дегенерацію наших дітей. І ні при чому тут гроші, "бізнес". Бо хіба ж вони зробили б менше, коли б показували те, що треба у ці святкові дні? Хіба вони заробили б менше, коли б усю свою рекламу оздоблювали програмами дійсно різдвяного змісту?

Тут справа не в "більше заробити", а в "знищити", "викоренити", "засліпити".

Майже кожна професійна, юпійна чи ще якась організація в лапці то вус "парті" для дітей своїх членів. Чого там тільки не буває напередодні Різдва! Запрошують навіть справжні артисти з Голівуду для переведення програми. Але програми без... Ісуса-Немовляти, без Христа, без Новонародженого. У школах це — "неконституційне", а тут?

Тому й кажемо: Різдво — це не тільки "бізнес" для багатьох в Америці. Це також час рафінованої антирелігійної пропаганди. Якщо не можна (це не можна!) оголосити Різдво "неконституційним державним святом", то можна і треба його бодай профанувати. Така засада антихристиянських інтернаціональних змовників.

М О Я В І Д П О В І Д Ї

тим, що в українській пресі на чужині гаряче сперечаються про те, КОЛИ точно, ЯК і КИМ була проголошена САМОСТІЙНІСТЬ України.....

*На День Державности України
22-го січня*

МЕНІ ОДНАКОВО

...Та не однаково мені,

Ох, не однаково мені..."

(Т. Шевченко)

Мені однаково, чи дзвони
В той день у Києві гули,
Чи війська вірного загони
В парадних строях там були.

До слів святих Універсалу
Кричали „Слава!“ всі чи ні,
І чи з гармат салютували,
Тепер — однаково мені.

Якою стежкою пізніше
Пішли творці в житті й борні,
Хто був з них праведний, хто грішний,
І це — однаково мені.

Та не однаково, чи Актів
Слова, народжені в огні,
Живуть в серцях у нас в багатій
Далекій вільній чужині.

Чи й справді душі наші й тіло
— Чи тільки співи голосні! —
Ми віддамо за наше діло...
О, не однаково мені!

ФАНТАСТИЧНА ТЕОРІЯ — БОЖЕВІЛЬНА ПРАКТИКА

— Та хай би вже й комуністична, якби тільки самостійна Україна!

Це речення — не видумка автора цієї статті. Таке можна почути сьогодні від членів нашої спільноти, від емігрантів, що називають себе політичними амбасадорами України на чужині.

Декому з тих емігрантів не можна дивуватися, і їх ми не хочемо називати ані зрадниками, ані яничарами. Це — хворі люди. А хворих треба не тільки сварити, як лікувати. А захворіли вони на той націонал-комунізм зовсім не тому, що вони все життя тільки й мріяли про комунізм, а тому, що вони занадто довго чекають на повне визволення України і згубили віру в те, що таке взагалі станеться. Довголітня відірваність української людини від рідної землі, бажання бачити свою країну самостійною державою штовхнула їх на резигнацію з ідей волі, з ідей християнства. Вони махнули на все рукою: хай вже й комуністична, якби тільки самостійна! Вони ж бо, оті зрезигновані, розчаровані, хворі — вони ж бо, мовляв, патріоти українські, самостійники!

Але гірша справа з тими, що нічим не розчарувалися, ні з чого не зрезигнували і до ідеї націонал-комуністичної України дійшли не сьогодні, не внаслідок несприятливих світових ситуацій останніх літ, а жили завжди з комуністичною ідеєю в серці. Якщо перші не знають або забувають, що для комуніста (у тому числі й для українського!) не існує і не може існувати ані Бога, ані батьківщини, то для других все те давно не існує. Вони вже давно намагаються нам доказати, що українцям буде зовсім приємно вмирати від кулі палача, який кричатиме не “под стенку!”, а — “під стінку!” І в підвалах київських в'язниць нашому духовенству буде, напевно, тепліше, ніж у підвалах московських в'язниць. І наші діти скоріше навчатимуться писати доноси на власних батьків тоді, коли їх навчатимуть цього в школі рідною мовою, а не чужою. А як буде ще одне розкуркулення (після нового, українського НЕУП-у, без якого не обійтися), то українцями будуть не лише ті, що вигрібатимуть останню приторщу збіжжя в мішок та ті, що заглядатимуть у горщики дітям звареної каші та забиратимуть все те, а й ті будуть українцями, що стоятимуть зі зброєю на сторожі, щоб усе те відбувалося згідно з програмою. А програма всіх комуністичних пройдисвітів — однакова.

Той, хто пережив на власній шкурі (пережив, а не був лише свідком, як інші переживали) і колективізацію, і 1933 рік, і “єжовщину” та багато чого іншого, той знає, яка різниця між, скажемо, москов-

ськими комуністами і українськими. Ніякої! А якщо ж ми інколи і згадуємо окремі випадки добрих вчинків збоку українців-комуністів під час тих чи інших страшних подій в тих роках, то ці випадки мали місце лише тому, що ті, про кого згадуємо, не були справжніми комуністами, хоч і були з партквитками.

Зате націонал-комуністи на еміграції — це справжні комуністи, хоч часто і без партквितків. Це вони, використовуючи незавидну світову ситуацію для української справи визволення з національного, політичного й економічного гніту, умовляють наших слабих духом, але щирих емігрантів-самостійників відмовлятися від ідеї повного визволення України, задовольняючись примарою бодай "часткового" визволення — національного, так би мовити, територіального, указуючи пальцем при цьому на приклад Польщі, Югославії та інших "самостійних" комуністичних країн.

І найбільше такі націонал-комуністи лають Москву. Не тому, що вони її ненавидять, не тому, що вони бачать усі лиха в Україні — з Москви, а тому, що це — найвідповідніша струна, на якій можна заграти нашим розчарованим, ерезитнованим, психічно заломленим, але щирим емігрантам-самостійникам, віруючим українцям, стомленим скитальцям.

Бож "Геть від Москви!" звучить приємливо для самостійників, хоч це лише спекуляція націонал-комуністів на самостійницьких прагненнях - почуваннях наших людей. А тим часом всі ми знаємо, що ніякого "Геть від Москви!", якщо б Україна стала комуністичною, але самостійною, не було б і бути не могло. Навіть далека, за морями-океанами Куба і та дуже близько від Москви, не кажучи вже про Польщу, Югославію чи інші країни.

Недавно газети принесли вістку, що в Швеції, мовляв, на овиді національний комунізм. Якийсь Германсон має "нову теорію", "нове обличчя" комунізму для своєї країни: мовляв, без марксизму і революцій, зате з контролею цін, запевненням горожанам дешевих мешкань, збільшенням їх від надмірних податків і т. п. Кажуть, що того роду комунізм поширюється теж в Данії і Норвегії...

Це фантастична теорія націонал-комунізму, як і кожного комунізму, що в результаті доводить до божівільної практики. Задорого обійдуться оті "дешеві" мешкання, що їх брехливо обіцяють германсони. Чи ж для заведення контролю цін потрібний аж комунізм? Для чого ж він потрібний?

Справа дуже ясна і зрозуміла. Творці і диригенти світового комунізму побачили, що теорія творення великих комуністичних потуг у сьогоdnішньому світі невитідна вже хоч би тим, що це веде до великих воєн між великими державами. Те, що було добром кількадесять літ тому, не буде добрим сьогодні. Творять різко протилежні бльоки народів, націй, кра-

ін. Це утруднює справу зігнання всіх їх, як отару овець, під один дах так званого світового уряду міжнародних змовників. Зате куди легше буде це зробити, якщо у світі буде побільше "самостійних" комуністичних державок - маріонеток. І вони ділять. Уможливлюють таку-сяку самостійність (для ока і реклями) народам, расам аж до напівдиких племен включно, не забуваючи при тому насаджувати там своєрідні комунізми. Вони бо знають, що, коли прийде слушний час, їх буде дуже легко зав'язати у світовий мішок.

Тепер кидають вони камінці і до європейських народів малих країн, дають їм германсонів, "нові теорії", "нові обличчя", "контролю цін", "дешеві мешкання" і "помірквані" податки. Закидають вудочку — може "клоне". Тоді й справді непотрібні будуть революції — світ можна буде взяти голими руками.

Невже цього хочуть і українські націонал-комуністи на еміграції?

Авже ж, і ми маємо своїх германсонів. Біда тільки в тому, що шведські, чи кубинські бодай відверто в тому признаються, а наші навіть від власного імені — націонал-комуніст — удавано ображуючись, відмовляються.

Майбутнє Об'єднаних Націй

За майже двадцятилітнє існування Організація Об'єднаних Націй стільки витратила грошей і часу на безплідну балаканину, що з кожним роком чуємо все більше і більше голосів про сумнівну користь тієї організації та про сенс її існування.

З місцем осідку на американській землі та живучи здебільшого за американські гроші, ООН належить до найшкідливіших для Америки і всього вільного світу організацій світового масштабу. Коли б ми захотіли списати всі факти шкідливої діяльності тієї організації для вільного світу, не вистачило б усіх сторінок цієї газети. А найсвіжішим фактом може послужити й відношення ОН та

його лідера до подій у В'єтнамі і всій Півд.-Східній Азії.

Сьогодні, коли вже кожній дитині ясно, що відкликання американських військ із Півд. В'єтнаму і переговори з Півн. В'єтнамом — це звичайна капітуляція, генеральному секретареві ОН не ясно. Він пропонує переговори, відкликання військ, капітуляцію сил волі перед темними силами неволі. Капітуляцію не лише перед партизанами - горлорізами у Півд. В'єтнамі чи Пів. В'єтнамом, а перед світовим комунізмом на всьому Півд.-Східньому Азійському просторі. Навіть найліберальніші кола американських політиків співіспівувальники з советами уважають за неможливе

відкликання військ чи якісь переговори без жодних передумов. Зате містер У Тан цього "не розуміє".

Прикриваючись плащиком "бажання миру", з білим голубом над головою, що ним так фальшиво репрезентується назовні вся Організація Об'єднаних Націй, майже кожночасний "миролюбивий" лідер ОН протягом всього існування тієї організації чомусь страшенно обурюється, коли чує про військові дії американців в обороні країн і народів від комунізму, і дуже слабо подає свій голос, коли твориться навпаки. Це сьогодні називається дипломатією миру і правопорядку, для утримання якого ніби й покликана до життя Організація ОН. А хто її покликав і під чим тиском вироблено найпарадоксальніший у світі чартер чи статут ОН — всі ми знаємо.

Сьогодні в членах ОН понад сотня більших і менших країн. Величезна кількість з них — це міні-яніорні новоспечені самостійні країни, представники яких при голосуванні завжди поглядають у бік советського делегата. А що буде за десяток-два років?

В Організації ОН буде більше комуністичних і про-комуністичних голосів, ніж голосів вільних держав світу. Чи й тоді Америка буде фінансувати своїх же смертельних ворогів?

Заки ООН не мала ніякого впливу на хід міжнародних подій, було пів-

біди. Але коли окремі кола світових політиків починають занадто популяризувати ту всесвітню організацію балаканщини і пустопорожніх резолюцій, починають про ООН все більше і більше говорити також ті, що бачать небезпеку в існуванні тієї пробної інституції майбутнього "світового уряду".

Кожний політик західного світу по-своєму вбачає лік на хворобу в ОН. Де Голь ставить питання реформи статуту Організації, Дукансон вважає, що треба той статут шанувати, і тільки Москва за такі ООНці, якими вони є нині.

Але найтверезіші голови, яких ще на світовому форумі не дуже чути, кажуть найрозумніше: геть з Організацією ОН! Усі вільні держави світу мусять вийти з того гетто балаканщини і комуністичної пропаганди і створити Організацію Об'єднаних Вільних Націй.

Якщо Об'єднані Нації справді мусіли б тримати мир і справедливість у світі, вони б і сьогодні не те утримали. У тому бо й справа, що не всі члени вважають це за свій обов'язок, багато з них вважають, що вони мусять лише утримувати інших від акцій оборони, а самі можуть і мусять поширювати своєю гегемонією на інші держави. Якби сьогодні в ОН не було двох блоків, тоді можна було б закинути прихильникам розв'язання тієї організації намагання створити поділ між державами світу. Коли б небезпека війни між тими двома

ольоками була менша при існуванні сьогоднішньої ООН, тоді можна було б обвинувачувати прихильників розв'язання тієї ООН у намагання довести світ до кровопролиття.

Усіх цих підстав до обвинувачення й закидів на адресу отих тверезих голосів нема, тому й ми бачимо єдиний вихід у цій ситуації — розв'язання сьогоднішніх Об'єднаних Націй і створення Організації Об'єднаних Вільних Націй, де не було б мови про капітуляцію перед комуністичними загарбниками, була б однастайна постава всіх країн вільного світу супроти ворога, а разом з тим респект і повага до прав кожного члена організації. Така ООН мала б у своїм розпорядженні справді діючу армію, а не символічні загони, з якими ніхто і ніде не рахується. Були б і гроші в Організації. І був би мир. Бо ніколи б не осмілювся ані СССР, ані якийсь там Північ. В'єтнам збити американського літака, коли б вони знали, що це дорого коштуватиме. І всі ці мілітарні новоспечені самостійні країни не оглядалися б при голосуванні на советського делегата, мали б довіряти до Америки і вільного світу і в них, а не в СССР, шукали б прихильності і допомоги.

Що ж до нас, українців на еміграції і в поневоленій Україні, то й для нас сьогоднішні Об'єднані Нації — зайва, шкідлива організація. Той факт, що УРСР має свій голос в ній, не міняє становища. Мусимо раз і назавжди згадати собі, що прийняття України в члени ООН — це

жодне визнання держави, хай навіть і комуністичної. Советська Україна опинилася серед членів ООН не тому, що хтось визнавав її бодай таку-сяку окремішність, а лише тому, що так захотів Сталін. І тут ніякі наші фантазії нічому не зарадять. Користи українському народові і українській визвольній справі з факту членства УРСР в ООН стільки ж, скільки з факту "соборного" воз'єднання Західних українських Земель з Центральною Україною, dokonаного ІІ Сталінін.

Воз'єднав він Україну з метою поневолення не однієї частини, а всього українського народу. Пропхав Україну в члени ООН з метою мати не один голос для комуністичної пропаганди на тому форумі, а три, разом з Білоруссю. Намагатися використати заіснувавши становище ми, ясна річ, мусимо, але чекати реальної користі з того, смити про якусь фантастичне замінення делегата советської України делегатом вільної української держави в сьогоднішніх Об'єднаних Націях — це не серйозна і марна річ. Як довго існуватиме Організація Об'єднаних Націй такою, якою вона є тепер, так довго України вільної не буде. А якщо б і повстав український народ на боротьбу за свою волю і відокремлення, то, будьмо певні, ця ж ООН і пальцем не ворухне, щоб бодай морально, символічно замалфестувати свою солідарність. Скоріше — навпаки і не тільки символічно.

ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНЬОЇ ЕЛІТИ

Звідусіль чуємо голоси песимістичного забарвлення про наше майбутнє. Всі газети в один голос кричать про відхід нашої молоді від українських середовищ, про брак допливу дітей у такий мірі, щоб можна було спати спокійно за наше майбутнє. І всі одностійно заявляють, що у всьому тому вина самих батьків і матерів, а не лише чужинного середовища, в якому живуть, навчаються і виховуються наші діти, наша молодь. Доходить вже до того, що дехто пророкує існування пусток у наших народних домах, в церквах, що ними вони світитимуть за десять-п'ятнадцять літ. Кажуть, що за деякий час прийдеться зачиняти і продавати розкішні залі й інші приміщення, що їх надбала еміграція з великими коштами і власним трудом. Песимісти (чи реалісти?) впадають у такий розпач, що навіть махають на все рукою, у тому числі й на ті одиниці дітей і молоді в окремих невеликих громадах, що ще тримаються українського середовища. Мовляв, що це дасть, коли на пару тисяч маємо лише кілька окремих родин чи, найбільше, кілька десятків, що тримається свого? Не варто голову морочити...

Про оце й хочемо сказати якраз навпаки: варто! І не тільки варто, а необхідно.

Хоч припливу молоді і дітей до українського середовища у повному розумінні цього слова нема настільки, щоб можна було говорити про негайне і повне забезпечення українського росту і розвитку на еміграції. То якраз тому ми не можемо махати рукою на ті одиниці дітей і молодих людей у кожній громаді. Бо якраз ті одиниці і будуть нашою майбутньою елітою на чужині.

Говорячи про еліту, не маємо на увазі обов'язково майбутніх інженерів, лікарів чи професорів, на яких виростуть ті діти. Вони ними можуть бути і не бути. Говоримо про еліту у

сфері національної свідомості у першу чергу. Вихована в дусі національної свідомості дитина чи молода людина знайде шлях і для свого власного професійного удосконалення, і до примінення в життя ідеалів української душі і, що найголовніше, знайде спосіб збудження вільного світу зі сну, вказуючи на правильні шляхи у боротьбі за волю і справедливість у світі, маючи на увазі свою ніколи не бачену батьківщину Україну.

Тому вчителі у наших суботніх чи недільних школах не мусять знеохочуватись тим, що школу відвідує мало дітей. Проводи народних домів і організацій не мають нарікати лише на брак достатньої кількості своїх членів молодшого віку, а працювати з тими, що є. Навчати тих, що приходять. Навіть якби це було до болю мало дітей і молоді. Бо вони — вибранці нашого народу на еміграції. Їхні батьки і вони самі — це вже еліта: батьки — сьогодишнього, а діти — майбутнього. Бо якщо в масовій резигнації знаходяться одиниці з імунітетом проти тієї резигнації — вони вибранці, і їм мусить бути присвячена вся наша увага.

Українську справу, українські ідеї на чужині втримають не ті, що шукають нагороди вже тепер за участь в якійсь імпрезі, за відвідування школи, за спів у хорі чи за показ української ноші. Майбутня еліта нагород не потребує. Їй потрібна лише організація, місце для самовдосконалення і внутрішня сатисфакція зі своєї посвяти. І в цьому ми мусимо допомогти молодим людям. Навіть якщо б це були дослівно одиниці на кожному нашому терені поселення. Тільки в такий спосіб ми збережемо бодай майбутню еліту нашої еміграції, від якої й залежатиме стан нашої справи на чужині. Та й не тільки на чужині. Власне, не збережемо, а створимо.

Про "багату" і "бідну" Україну

Найтяжче нам говорити про нашу Україну у двох випадках: з чужинцями і з нашими власними дітьми.

Якщо чужинець - ігнорант і вважає Україну за якусь віддалену провінцію Росії чи Советського Союзу, наші серця наповнюються кров'ю, і ми починаємо доказувати такому ігнорантові, що таке Україна сьогодні. Ми говоримо про її багатство, культуру, цивілізацію, освіту. Бо й справді, чи є багатша в світі країна, як наша? Чим тільки Бог її не нагородив!

Але якщо наш співбесідник-чужинець — комуніст або симпатизуючий комуністичному рухові "прогресист" - довбня, який хоче нам доказати, як то добре живеться сьогодні в Україні нашому народові, які вони багаті, оті колгоспники і робітники, освічені, культурні, цивілізовані, — тоді ми обертаємо медалю на інший бік і говоримо про бідну Україну, про бідний український народ.

правду про Україну, а не

Щодо наших дітей, що виростають на чужині, то з ними нам приходится говорити одночасно, про бідну Україну і про багату. Про ріст цивілізації в Україні і про надзвичайний примітивізм. Про високу освіту наших дітей і про свинопасів із середньо-шкільними дипломами.

І всі ми знаємо, що і те, і друге — свята правда. Ми не кривою душою, коли таке говоримо чужин-

цеві-ігнорантові. Чиста у нас совість, коли інше говоримо чужинцеві-комуністові. І вже зовсім ми самі з собою, оповідаючи і так, і інакше про Україну нашим дітям.

Тому зайва писанина в деяких пресових органах про те, що ми завдаємо кривду Україні, оповідаючи нашим дітям про бідність у ній. Зайві обвинувачення й інших газет у тому, що ми занадто розхвалюємо багатство в ній. У цьому якраз і полягає трагедія нашого положення, що наша батьківщина багата і — бідна.

Прихильники однієї форми виховання дітей вважають, що діти перестануть бути українцями, якщо ростимуть з поняттям про Україну як про бідну батьківщину їхніх батьків, дідів чи прадідів. Інші ж висловлюють переконання, що якраз виховані з почуттям жалю до бідної України, до бідного народу, з якого вийшли їхні батьки, діди і прадіди, діти виростуть у справжніх майбутніх борців за ту Україну, за той народ.

Насправді ж істина деінде. Насправді свідомим українцем стане лише та дитина, яка знатиме всю правду про Україну, а не одну її частину. Треба лише знати, уміти і хотіти говорити дітям про багату і бідну Україну у певній дозі і в певному віці тих дітей.

Зібравши до купи всі українські газети на чужині (за виключенням, звичай-

но, комуністичних), від найліпших починаючи і найправішими кінчаючи, ми не побачимо жодної брехні в них щодо стану сучасної України, її прогресу в одному і примітивізму в іншому, щодо її багатства і бідності. Різниця лише в тому, що на перший план висуває одне, а що інша газета. Що пропагує одна політична партія, що інша. Яким способом можна спричинитися більше до визволення з неволі нашої батьківщини: телячим захопленням з приводу встановлення радіостанції в якомусь містечкові, де колись і світла електричного не було, чи інформацією про зміст радіопередач тією станцією? Радіючи кількістю випущених цього року нових інженерів і лікарів зі шкіл України чи інформуючи про заробітки тих інженерів у порівнянні зі заробітками звичайнісіньких робітників Америки чи Канади? Коротко: пишучи про бідну чи про багату Україну?

Думаємо, що і про те, і про друге. Але ніколи не забувати, інформуючи світ і дітей наших, якою багатою була б наша батьківщина сьогодні, коли б вона була вільною, самостійною державою! І те сьогоднішнє "багатство" згадували б ми як минулу найбіднішу бідність України.

В одному зі своїх чисел "Гомін України" подав недавно коротеньку замітку, реферуючи з чужинецької преси статтю про занепад і падіння Римської імперії. Уважний і вдумливий читач побачить величезну подібність між причинами падіння Риму колись і причинами занепаду вільного світу сьогодні: руйнація гідності й священності домашнього вогню, податки і витрачування грошей на даровий хліб і видовища для мас, розвага і брутальний спорт, брак етики, шалене озброєння, коли справжній ворог під носом (занепад індивідуальної відповідальності і релігії) та віра, ґрунтована на зовнішності, а не внутрішніх почуваннях. Так справді розкладаються суспільства і так справді занепадає Римська імперія. Тільки одна велика різниця існує в причинах наявності отих п'яти моментів, що довели Рим до руйни, і тих, що ведуть до занепаду вільного світу: тоді все те було із-за незрозуміння "сильними світу того" шкідливості їхньої політики, а тепер — це свідомо діяльність "сильних світу цього" на шкоду вільному суспільству.

Візьмімо хоч би і спорт у країнах вільного світу, зокрема в Америці. Ніхто не заперечує необхідності плекання спорту, користі спорту. Сотні крилатих слів і висловів існують для того, щоб заохотити молодь і старших

до спортових вправ, бо, як кажуть, у здоровому тілі — здоровий дух, а спорт якраз для того і мав би існувати, щоб утримувати людське тіло в здоров'ї і красі. Мав би, а чи робить це?

Під час бейзбольних змагань на спортову площу в Лос Анджелесі збирається понад 50 тисяч глядачів, платячи досить високі ціни за вступні квитки. Сама площа — одна з наймодерніших будов у місті. І не було нічого в тому злого, коли б той бейзбол не пригнічував і не затуманював мозків величезній масі народу не тільки у той час, коли відбуваються змагання, а майже на круглий рік. Болюче дивитися і сумно слухати пересічного американця, що не цікавиться нічим в житті, крім бейзболу. Людина не знає, де відбуваються запеклі бої його ж братів, що гинуть за свободу вільного світу, не знає, бо й не хоче знати, найелементарніших законів свого стейту, своєї країни, не може назвати по імені найвищих урядників у своїй столиці, зате — чого, яких тільки подробиць і докладностей не знає у сфері того бейзболу! Сіра й сумна людина немов зі сну прокидається, оживає, коли її щось запитаєш про бейзбол. Зате відмахується руками і ногами від усього іншого. Та й це не було б таким великим злом, коли б велике захоплення бейзболом та взагалі спор-

том бодай у якійсь мірі впливало на покращання фізичного розвитку людей, до плекання здорового тіла і його краси. На жаль, майже вся бейзбольна суматоха зводиться лише до круглорічних пустопорожніх балачок і ... грошевих закладів.

Поважні радіостанції відводять майже кожної години п'ять хвилин часу на найважливіші звіти з усього світу, але насправді на ті вісті використовуються лише коло чотирьох хвилин, бо вісті про В'єтнам, про війну між Індією і Пакістаном чи про землетрус або гурган не були б вістями, як би не було повідомлень про результати бейзбольних змагань — кільканадцять разів на день.

Таке переборщення до добра не веде. На все є свій час і міра. Але нема міри в пропаганді спортових змагань. Комусь залежить на тому, щоб член сьогодинішнього суспільства не думав ні про що важливіше на світі, крім спорту. І нема чого дивуватися, що офіційна статистика каже, що на 100 покликаних до війська молодих людей 35 не відповідають фізично або у мово вимогам комісії і до служби не допускаються. В автобусах висять плякати-реклами, в яких пишеться, що кожна десята людина потребує уваги психіатра і тому подібні речі. Не хочемо твердити, що всьому тому винен бейзбол, спорт, ні! Не сам бейзбол, не

сам спорт як такий, як і не сама горілка у тому винна, що багато на світі алкоголиків, і не сама по собі секс-література, що існує в неперевершеній кількості, винна в тому, що маємо так багато матерів у віці майже від 12-14 літ починаючи. Справа не в самих речах, а в способі ними користуватися, у мірі.

На жаль, нема міри і в користуванні спортом. Не спортом користуються, а спорт (вірніше, грошеві маніпулятори, що ховаються за спортом) використовує людей. Від того, що на стадіоні буде сотня тисяч людей, від того, що гратимуть завжди одні і ті ж "тіми", від того, що каса спортової дружини поповниться мільйонами доларів ані один член суспільства не стане ані фізично здоровішим, ані мудрішим. Зате буде досягнута мета прихильників теорії "бейзбол — понад усе!" — змусити сірого члена суспільства протягом днів і місяців ні про що інше, важливіше, не думати.

Добре було б, коли б все це допомагало відпруженню людини після щоденної праці, відпочинку — не може ж бо людина день і ніч, круглий рік тільки й думати про війну чи мир, про демократію чи республіканців, про

комунізм чи капіталізм, про Китай, Москву чи Америку. Але біда в тому, що нема міри у співвідношеннях думок і зацікавлень тим і іншим.

Певна частина суспільства, що також любить спорт узагалі, а бейзбол зокрема, якщо й присвячує свою увагу всьому тому, то бодай з гумором. А гумор — найкращий доказ стану відпруження людини, відпочинку. І не про цю частину суспільства ми турбуємось. Маємо на увазі ту частину населення, яка і фізично, і розумово більше втомлюється від полеміки і дебат про бейзбол, ніж від будь-якої іншої праці. І цієї частини суспільства просто жаль.

Між п'ятьма причинами занепаду Риму є й брутальний спорт. Не беремося класифікувати різні типи спорту — який брутальний, а який ні, але брутальність полягає сьогодні найперше в тому, що безмірне чи надмірне захоплення бізнесовим спортом негативно впливає на ріст всесторонньої обізнаності членів нашого суспільства. І в такій ситуації дуже тяжко боротися з незнанням, про яке писав недавно "К. Ф." у своїх перелікових статтях. А незнання те таке велике, що

справді загрожує у своїх пізніших наслідках вільному світові. А тих, хто пропагує погамовання, стримання, міру щодо бізнесового спорту, деякі "сильні світу цього" негайно висміють в очах населення, бо їм, отим сильним (але, як час показує, не всесильним!) хочеться тримати масу так, щоб вона навіть на пост якогось політичного провідника вибирала, голосуючи за... любителя і фахівця бейзболу. Адже це факт, що один із футболістів — ідол затуманеної маси однієї країни зовсім не для жарту заявив: "Коли б я хотів кандидувати сьогодні на пост президента держави, я б виграв вибори". І він мав повну рацію такого сподіватись.

На закінчення хочемо підкреслити в і д р а д ний факт, що українці у всьому вільному світі, хоч як давно тут живуть і хоч як люблять спорт, у тому числі й бейзбол, таки знають міру і місце у своєму захопленні ним. Тому українцям належить якнайбільше працювати над іншими членами вільного суспільства, нагадуючи їм про одну з п'яти важливих причин занепаду колишнього Риму.

Сучасна ситуація в світі не погана, а жахлива для вільного світу. І як-що наші, українські, т. зв. ліберали цього не добачають, тоді ситуація і в нашому, українському, світі-гетто також жахлива. Бо хоч і кажуть, що, мовляв, кожну річ можна розглядати під різними кутами зору, отже не може бути однакової думки вся еміграція щодо певних подій, все ж таки є речі, на які з якого б кута не подивився, вони виглядають однаково. Такою річчю є сьогоднішня політична ситуація у світі. Особливо коли йдеться про боротьбу вільного світу з комуністичною загрозою чи то в В'єтнамі, чи й у себе дома, в самій Америці, чи деінде в країнах вільного світу, які так чи інакше під впливом Америки.

Для боротьби з ворогом бракує бомб! Другого дня бракує якихось частин до тих бомб. Гелікоптерів також не достачає.

Що це — світового розмаху жарти-кпини чи по-важні речі? Виглядає, що певні кола американського впливового світу просто кепкують з антикомуністичних плянів діяння президента, саботують і просто шкодять.

Шестеро американців, громадян країни, що в стані війни з іншою країною, йдуть мало не на фронт, виступають з промовама проти своїх же військ і політики свого уряду, і нема на них ані

законів, ані стриму, і вони популяризуються американською пресою і телевізією більше, ніж во-яки, що гинуть на фронті. Що це — з любого кута погляду — кінець, банкротство американського судилового права і самої Конституції чи лише світового масштабу жарту? А народ американський? "Мовчить, бо — благоденствує..." Тому й кажемо: проснись, Америко, бо — згинеш!

Правда, не вся Америка спить. Спокійна назовні, всередині американська маса бурлить. Неспокій американського народу доходить до вух і очей конгресменів і сенаторів, які ще мають почуття відповідальності, що на них "мільйонів стає стоїть" — доля всього людства. І вони протестують і роблять заходи проти відкритих актів зради інтересам Америки і всього вільного світу збоку окремих змовників з повними кишнями грошей, викривають злочинців інтернаціонального характеру. А вони, побачивши, що непереливки, зчиняють знову гвалт: "МекКартизм!"

Те саме, що й в українській дійсності на еміграції: як тільки хтось захоче знати правду і винести її на світло денне, він — "бірчівець", "тоталітарист" і все, що хочете. Тепер чорні сили, що сплелі навколо Вашингтону, чіпляють ярлики "меккартизму" кожному сенаторові і конгресменові-

патріотові, що хочуть знати, чому бракує бомб проти комуністичного загарибіна, чому не караються зрадники, чому війна затягується в В'єтнамі? А що вона спеціально затягується, то вже хіба горобці тільки не знають і не бачать.

Ми не беремося захищати покійного сенатора-патріота МекКарті, який хотів своєчасно прислужитися своїй батьківщині, викриваючи явних і скритих ворогів волі й демократії — у своїй відповідальній праці, може, й він робив помилки. Але в одному він не помилявся — забагато чорних сил снується навколо Білого Дому. Так багато, що й сам дім стає червоніти. І в такій ситуації тяжко президентові, яким би він не був, виконувати своє призначення служити своєму народові й ідеалам волі і справедливості. Бо яка в тому справедливість, коли за несплату державного податку людина наражується на по-важну грошову, ба навіть тюремну кару, зате людина, що висилає гроші, кров і сама йде до ворога в запілля і явно-славно кричить на весь світ про "американський імперіалізм", виголошує промови проти американської армії й уряду в кількох метрах від стотисячної залоги тієї армії, така людина не має місця ані в тюрмі, ані на лавці підсудних, ані на екранах телевізії з гарячим засудженням і прокляттям

зрадників? А МекКарті давним-давно передбачав все це, давав докази підготовки такої акції в Америці, свідками якої ми є сьогодні — акції зрадництва і саботажу в користь комунізму. Бо він знав, що прийде час, коли отой звичайний платник податку думатиме, що платить на розбудову країни й волі у всьому світі, а насправді добра частина тих грошей витрачатиметься памарно, навіть на користь світового ворога і його поплентачів в Америці.

— Укажіть пальцем на тих ворогів і поплентачів, — скаже навіть і український супер-ліберал-екстреміст лівого напрямку, — а не пишійть "взагалі" і "навкруги" про те, чого нема.

На це можемо лише відповісти: вони вже давно вказані пальцем поважнішими політиками-патріотами Америки, треба лише не прижмурювати око, дивлячись на те, що діється навкруги. Треба лише читати ту пресу і ті книжки американських авторів, що хочуть

не миру за всяку ціну, а свободи за всяку ціну. Треба лише дивитися на телевізійні програми не з боротьбою боксерів і поєдинками тенісних репортерів, а тих, що ризикуючи втратити популярність і фінансову підтримку червоних зсередини можновладців, називають речі їх власними іменами. Зрештою, досить поговорити з поворотцями з поля бою в В'єтнамі вояків-патріотів, щоб переконатися, що існує широко закросна змова інтернаціоналістів, щоб саботувати перемогу в В'єтнамі. А робитися це для того, щоб так налякати американський народ, так здеморалізувати відпорний дух борців за свободу, щоб коли прийде інша нагода (а вона прийде — В'єтнам не останній!), американський народ щоб не мав ніякої охоти боронитися: краще "ред", ніж "дед".

Автор цих рядків недавно мав нагоду з таким вояком - поворотцем із В'єтнаму говорити. Вояк-українець, про якого тут мова, був у відбірних час-

тинах американської армії — так зв. грінберет (що носили зелені берети на головах як підзнаку відбірних відділів армії). З розмови з вояком видно, що американці йдуть до бою за свою волю й волю інших народів недостатньо духово підготовленими. Та це й не дивно. Хіба ми не бачимо на власні очі, як готувлять в Америці молодь на захист волі й демократії? І якщо війна в В'єтнамі, парешті, закінчиться програю Америки (якщо її так закінчити, як радить Фулбрайт або Боб Кеннеді, то програ гарантована!), важко буде поборювати комуністичних загарбників у якійсь іншій частині світу, коли буде потреба. Важко буде, бо змовники хочуть, щоб взагалі того поборювання не було.

Але терпець американського народу також уривається. Це видно з заяв і виступів окремих сенаторів-патріотів в американському Конгресі. Американка вже прокидається від сну. Прокидається, бо не хоче загинути.

"Нові погляди" на мораль

Перед хатою сидить сім'я, насолоджуючись весняним вечором. Враз де не взялося авто і зупинилось перед самим двором. Водія не було добре видно із-за двох малолітніх — хлопця і дівчини років по 15. "То, мабуть, мати привезла дітей зі школи", —

подумали ті, що сиділи родинною перед хатою, бо побачили, як дівчина, що сиділа посередині, міцно пригорнулася у досить тривалому поцілункові до шофера з довгим волоссям. Тим часом хлопець, що сидів збоку, почекав трохи, дивлячись на все

те, потім відчинив двері авто, випустив дівчину, сів знову в авто, а дівчина швиденько побігла додому, дві хати від того місця, де зупинилося авто. Аж тепер стало ясно: шофер — то довговолосий модерний студент гайскулу, 15-ти літня дівчина і

такого ж віку хлопці — колеги по школі, ну а воно — модерне надбання сьогочасних молодих людей в Америці. Сім'я, перед хатою якої була розіграна сцена гарячого кохання дітей-підлітків, не стерпіла, роземілася.

До не впізнала у волосся тому хлопця, думаючи, що то мати дівчини. А він? Мало того, що не мав ані крихітки сорому цілуватися з малолітнім дівчам, будучи й сам того ж віку, перед очима сторонніх людей і майже перед вікнами хати, де живуть батьки дівчини, ще й, повернувши авто і натискаючи на газ, голосно виснавив сусідів.

Що це: окремий випадок чи загальне явище в сучасній Америці?

Ча жаль, ми схильні думати останнє. Бо забагато таких "окремих випадків", щоб стан моралі дітей-підлітків в сучасній Америці вважати за нормальний, мовляв, скрізь і завжди так було з підлістаточим поколінням: клопоти, клопоти, клопоти.

Ні, не завжди і не скрізь.

Чи чув коли світ, щоб мати й неповнолітній син покликали до суду мужа й батька для того, щоб суд вирішив хто має рацію: син і мати, які за те, щоб син і далі ходив до школи з босяцьким волоссям — купую соломю на голові, чи батько, який вимагав, щоб син підстригся і привів себе до нормального вигляду? Ні, ніхто й ніколи такого не чув

і не бачив. А в Каліфорнії таке вже було. І що в тому пайцїкавіше, що суддя дав рацію синові й матері.

Або ось листи молодих людей до знаної коломністки в американському щоденнику. Вимагає одна студентка каледжу, щоб звести геть шкільний розпорядок, згідно з яким дівчата і хлопці не мають права вночі відвідувати покої одних іншими. Ми хочемо свободи! — каже студентка. Добре, що такі коломністки, як Ана Лендер, ще знають як треба відповісти таким молодим людям. Але ж чи не факт, що в деяких журналах деякі "специ" від медицини і виховання просто пишуть, що стримування молодих від сексуальних зносин шкодить людському здоров'ю більше, ніж приносить користь так зв. моралі, яка, мовляв, тепер має зовсім інше окреслення, ніж 50 або навіть і 20 років тому.

А ось що пише український письменник і літературознавець із Чикаго: **"Я остаточно переконався, що нема для кого писати: ніхто нічого (не рахуючи, очевидно, випадків), не читає. Взагалі до ба літератури на наших очах відходить в небуття. Навіщо і для чого краса слова, коли найкращу жінку без слів здобуває (мова не про "тимчасове" здобування, а про одруження) багатозначне банкове конто! На нашій батьківщині ще хоч для дуристів і тьства слово кшталтують, а тут хіба для продажу ант".**

Наведені тут приклади, що ілюструють стан виховання підлітків у країні волі й добробуту, досить алярмуючі. Мусимо тверезо дивитися на речі не жити в телячому захопленні тим, що бачимо навкруги себе. Мовчати про такі речі, що мають місце в американському суспільстві, щоб, мовляв, не критикувати Америки як такої — рівнозначне бути антиамериканцем, а не навпаки. Берегти свою молодість-дітей від "нових поглядів" на мораль — рівнозначне турбуватися якраз про добре майбутнє Америки. Адже ніяка таємниця для кожного, що чомусь у чужих фільмах і книжках, якщо в них мусить фігурувати якийсь американець або американка, то майже завжди як носії отих "нових поглядів". Чому? Бо "окремі випадки", як тут описані, в очах чужих народів давно перестали бути окремими випадками — їх розглядають як загальне явище. І нам, також американцям, тяжко цюмо заперечити. Пригадаймо при цьому, що коли німці під час останньої війни вивезли тисячі молодих хлопців і дівчат на примусові праці до Німеччини, то всі були заскочені високим відсотком дівочої недоторкальності серед українок. А вони ж, ті українки, були під постійним аморальним тиском комуністичних "нових поглядів" на мораль і виховання. Виходить, що українська родина і прироста була на-

стільки сильніша від комуністичної отруї, що виїшла переможно в боротьбі за душу своїх дітей.

Чому ж статистичні дані американських департаментів виказують такий великий відсоток дівчат, які перестають ними бути задовго перед закінченням звичайного гайскулу? Тому і лише тому, що прихильники "нових поглядів" на мораль приспішують процес деморалізації американського на-

роду з метою зробити його послушним інструментом "нового порядку" на землі. У приспішенні цього процесу дуже багато допомагає високий добробут у країні та легковажне ставлення батьків до духового стану їх дітей.

Якщо ми, українці, хочемо бути одночасно й добрими американцями, ми мусимо всіма доступними нам способами допомагати Америці позбу-

тися впливів пропагаторів "нових поглядів" на мораль, бо вони, ті пропагатори, — це ті самі, що допомогли поневолити й нашу батьківщину — Україну. А щоб допомогти позбутися їх впливів, треба насамперед розкривати їх перед народом, перед читачами, в тому числі й перед українцями, а не відмахуватися від них, ніби їх не побачуючи.

ХТО ВИНЕН: ГЕТЬМАН ЧИ ПЕТЛЮРА?

Хто винен у тому, що наші Визвольні Змагання були програні після 1-ої світової війни?

Таке питання часто само по собі насувається після майже 50-тилітнього панування комуністичного режиму в Україні. І в центрі цього питання завжди стоять імена двох — Гетьмана Павла і Симона Петлюри. Чомусь нам здається, що один із цих двох мусить бути найбільшим винуватцем сьогодиньного стану на наших землях. Для противників Гетьмана Павло Скоропадський був лише царським генералом, лише федералістом, лише прибічником поміщиків і капіталістів і дуже малим українцем-самостійником. А для противників Головного Отамана С. Петлюра був лише прибічником отаманщини, також федералістом, начальником війська без військових знань, лише соціалістом і руйніником української держави. Так виглядають обоє — Гетьман і Петлюра — в писаннях противників одного й другого. Одні не згадують імені Гетьмана ані в газетах, ані на патріотичних імпрезах, ніби такого й не існувало. А якщо й згадують, то лише для того, щоб по ньому "проїхатись", звалюючи всю вину на нього за програу Визвольних Змагань. Інші згадують ім'я С. Петлюри також лише тоді, коли треба знайти винного за програу тих же Визвольних

Змагань. А ми — молодше покоління, що не брало участі в боротьбі українського народу за свою самостійність, покоління, що лише народжувалося в той час — що мусимо ми думати після всього цього? Хто винен: Гетьман чи Петлюра?

Мені особисто взагалі не хотілося б ставити так питання, а ще менше шукати сьогодні винного поміж тими двома мужиками. Поперше, тому, що після перечитання дуже багатьох матеріалів (не тільки газетних) про позитиви і негативи в політичних і військових діях обох мужів, я дійшов до переконання, що в прогрі нашої боротьби за волю України особисто не винен ані Гетьман, ані Петлюра. По-друге, я вважаю, що сьогодні, після півсторіччя часу, дуже легко бачити критикам те, чого вони тоді й самі не бачили. І потрете, в моїх очах і Гетьман Павло Скоропадський бажав щиро добра своєму народові, і Головний Отаман С. Петлюра не мав нічого іншого на думці, як тільки добро для України. Мене лише страшенно дивує факт, що ми сьогодні намагасмося заборонити один одному висвітлювати свої думки на сторінках нашої преси про минулі події. Особливо, коли йдеться про спогади учасників тих подій, про правдиві факти, удокументовані потягнення одних чи других.

Іще одне, що не лише дивує, а навіть обурює кожного читача, що думає холодним розумом, а не гарячим серцем: намагання деяких політиків іменем Петлюри прикрити чи захистити таких клясичних яничарів, зрадників, як переконаний комуніст В. Винниченко, лише тому, що він, бачте, був автором самостійницького Універсалу. Цього вже не може второпати жодний найбільший петлюрівець.

Якось один із старших українців, учасник Визвольних Змагань, а сьогодні священик сказав мені таке, не знаю, де взяте речення, якщо не його власне: "Не бути в той час соціалістом означало не мати в грудях серця, а бути сьогодні соціалістом — значить не мати розуму в голові". Сказано, може, занадто сміливо, але в тому велика доля правди. Й навіть комуніста дореволюційних часів до деякої міри розумію. Але бути соціалістом-комуністом тоді, коли та нелюдська система-філософія замучує сотні тисяч людей і, нарешті, померти комуністом-соціалістом, бачачи своїми власними очима результат того страшного блуду — це найбільша зрада, на яку спроможна людина. Такою людиною був Винниченко. Дивно, що винниченки ще й досі живуть у душах і головах деяких наших політиків. Ще й скільки їх!

Не хочу твердити, що Гетьман Павло не робив помилок. Не хочу виправдувати й усіх потягнень Гол. Отамана С. Петлюри. Вони мають за собою помилки. Але то — помилки. Не свідомо зрада. Не бажання зла своєму народові. Не руйнівницькі пляни супроти України. Зате Винниченко не помилявся, бо й помилок своїх ніколи не визнав; померши з тавром комуніста-зрадника.

Чи це означає, що найкраще тепер звернути всю вину на Винниченка й йому подібних, тим самим виправдувати і Гетьмана, і Петлюру, щоб догодити пам'яті про обох, не шукаючи вини ні в того, ні в другого? І так, і ні. Винних треба шукати, щоб на їх помилках навчитися в майбутньому не робити тих помилок. Хто ж тоді, зрештою, винен?

Мені здається — ми винні. Сам і весь наш народ.

Знаю, що це, може, занадто сміливе обвинувачення. Але я приймаю його спокійно. Бо правдою є не тільки, що кажуть, що, мовляв, який провід — такий і народ. А також і інше: який народ — такий і провід?

А який же наш народ був, коли прийшов час-нагода до визволення?

Обвинувачусмо так зв. отаманщину під час Визвольних Змагань. А сьогодні, після 50 літ від того часу, нема отаманщини? Кажемо, що соціалісти братилися з москалями. А сьогодні не братуються з Колосовою? Закидаємо Гетьманові союз з німцями. А сьогодні чи не пішли б ми і з дияволом, щоб тільки проти Москви і комунізму за самостійну Україну? Кепкуємо з Петлюри, бо він не мав військової освіти, керуючи військом, а з другого боку відмовляємо призначення Гетьманові, який мав військову освіту. Чи це не парадокс нашого думання? Боялися гетьманської "панщини", а тепер не боїмося "соціалізації землі" — колгоспщини?

І на все це ми маємо готові виправдання нашого способу думання, в усьому ми тепер мудрі і повчаємо один одного. А як заграють сурми не сьогодні-завтра, щоб іти на боротьбу за нашу волю, Україну, скільки матимемо петлюр і гетьманів? І знову буде те саме, що пістоліття тому. Бо ми, народ, і досі нічому не навчилися. І найменше навчилися шанувати своїх же вибранців.

Читаючи уважно лист проф. Шанковського, вміщений в одному з останніх чисел цього тижневика, бачимо справжню причину прогрі наших Визвольних Змагань: не Гетьман і не Петлюра в тому винні — брак респекту до свого проводу. Бо чому, наприклад, будучи сам прихильником С. Петлюри (як він каже, коли б треба було вибрати між Петлюрою і Скоропадським, він вибрав би Петлюру), цей здорово думаючий учасник подій стверджує, що повстання проти Гетьмана було так-таки зайве? А ми ще від себе додамо: а як вже зробили те повстання, то треба було ж підтримати з усіх сил Петлюру.

Підтримали?

Ні, Головному Отаманові прийшлося витратити дуже багато сил і часу на поладження внутрішніх непорозумінь, замість всеціло віддатися боротьбі з ворогом ззовні.

І Гетьман, і Петлюра — покликані історією державні мужі України, що палала в огні. України, не підготовленої до тих подій. Зі сну збудженої України. України, що поза патріотами, як Гетьман, Петлюра й інші, мала за багато також зрадницького елементу, що пролазив до провідних місць у вихрі війни-революції. Того елементу, що часто потрапляв спантеличити народ соціалістичними гаслами про хліб, волю і рівність — облудною брехнею.

Сьогодні соціалістично-комуністичну облуду народ розпізнав і вже більше ніколи не піде "грабувати пограбоване", 5-ий Універсал читатиме повністю, а не лише його початок. Але — чи респектуватиме провід майбутньої революції? І чи провід буде вартий на-

родного респекту?

На це питання шукаймо відповіді, а не на питання: хто винен — Гетьман чи Петлюра? Хай пишуть свої статті-спогадні ще живі учасники Визвольних Змагань і про Гетьмана і про Петлюру. Історія відсіє полову, залишиться правдиве зерно. А щодо майбутніх провідників Визвольної Революції, то і народ від проводу і провід від народу залежать. А що народ може кричати раз "осанна", а раз "розпни", всю свою увагу слід звернути на наше самовиховання, національне удосконалення і на боротьбу проти ширення соціалістично-комуністичної пропаганди в деякій українській пресі на чужині, яка роздвоює наш народ на "осанна" і "розпни", співаючи "осанну" українському націонал-комунізму, а галасуючи "розпни" прихильників Франкового гасла, що його має й цей тижневик: "Правда — проти сили! Боем — проти зла!"

За відродження і переродження!

В одній статті РПП, що наз. "На службі московського імперіялізму", є одне цікаве питання: "Чому, наприклад, в Одесі жиди говорять жидівською мовою, греки говорять грецькою, а всі інші говорять тільки московською? Чому в школах вчать українських дітей українською мовою, але ці самі діти, вийшовши зі своїх шкіл, говорять тільки московською мовою?"

Ці питання змушують нас глибше призадуматись не лише над тим, чому так є, а й над тим, як зробити, щоб такого не було. Адже в підсоветській Україні ніхто й нікого до тюрми не посилав і тепер не посилає за вживання української мови в

щоденному житті. Правда, вживання російської мови було й є протеговане. Правда, вживання російської мови було заведене "неписаним законом" у всіх урядових і публічних місцях, що "змушувало" й українців в Україні вживати чужої мови. Беру те "змушувало" в лапки, бо все ж таки з українською мовою таки ще можна було йти до деяких урядових місць і публічних скоріше, ніж, скажемо, з тією ж жидівською чи грецькою, про яку згадано на початку цієї статті. І все ж — жиди говорили і говорять (поміж собою бодай) жидівською, греки — грецькою, а українці все намагалися калічити свою рідну, вживаючи московсь-

кої, особливо по містах. Чому?

Бо ми — не жиди. Бо ми — не греки. Бо український народ не має справжньої еліти в духовно-національному розумінні. Наша "еліта" у своїй величезній більшості століттями служила інтересам московського імперіялізму. І продовжує служити. Служила, коли "мусіла" і коли не мусіла. Служила й тоді, коли могла не служити. Кажу: "еліта" (також у лапках), бо справжня еліта майже ніколи не "мусить". На те вона й еліта. І це зовсім не значить, що треба бути геросом чи герієм, щоб не служити ворогові бодай у тому, в чому і сам ворог не такий вже й сильний. Бо, наприклад,

сьогоднішнім володарям советської московської імперії зовсім не залежить на тому, якою мовою буде славити "здобутки комунізму" советський раб — українською, московською, жидівською чи грецькою. Часто навіть навпаки: Москва хоче, щоб український поет писав по-українськомu, але щоб писав так, як вчить Маркс і Ленін. І ніхто за українцями не слідкує на вулиці, якою мовою вони говорять між собою. Нехтує лею український генерал на вулицях Києва, Харкова, Львова. Український лікар не говорить зі своїм пацієнтом-українцем по-українськомu. Український інженер не дає вказівок українським робітникам мовою своїх батьків. Як же після всього цього можна чогось іншого сподіватися від дітей, хоч вони і вчать в українських школах? Як можна чогось іншого сподіватися від "звичайних смертних" на вулицях Одеси, коли сама "еліта" говорить чужою мовою?

Процес русифікації всього населення СРСР, у тому числі й українського народу, в один советський "котлоқ" запланований у Москві. Але наша "еліта", за виключенням рідких одиниць, тому процесові йде назустріч. Вони, та "еліта" потребує національного духового відродження і переродження. Викоренити з душі нашої "еліти" рабську психологію служіння окупантові навіть там, де того не вимагається — перший крок того відродження і переродження.

Маю на увазі не тих, що "за шматок гнилої ковбаси" служать московському імперіялізму і всесвітньому комунізму — вони згублені для нашої нації. А тих, що ані "ковбаси" не мають, ані рідного не тримаються, що живуть, немов у якімсь чаді, часто-густо самі не знаючи, чому вони так, а не інакше поступають. Вони — парті нашої уваги. А щоб якось впливати на процес відродження і переродження нашої еліти в Україні, нам самим треба відродитись і переродитись духово-національно. Бо жити в самозакоханні й чванливому перекоханні, що ми, мовляв, осягли найвищого ступеня нашої патріотичної свідомості на еміграції — значить стримувати той процес власного удосконалення.

Пригляньмося і до нашої еліти на чужині! Скільки представників найвищої інтелігенції з українським ім'ям і українською кров'ю в жилах все ще душею й серцем працюють, вільно чи не вільно, свідомо чи несвідомо, на користь нашому національному ворогові! Та й та маса української інтелігенції на чужині, що могла б бути нашою справжньою елітою і якій годі закинути брак патріотизму, обмежується в своїй діяльності культурно-розваговими або декларативно-пропагандивними потягненнями і заходами. Скільки спілок і товариств професійного характеру масо: інженерів, лікарів, письменників, журналістів, мистців! Вони збираються на зб-

ри, конвенції, з'їзди, розглядаючи й вирішуючи цілий ряд важливих проблем. Але всі ті проблеми вузько професійного характеру. Чи не пора нам подумати про заснування клітин чи осередків нашої інтелігенції також для шукання шляхів нашого загального духового й національного відродження й переродження людини? А в тих спеціальних клітинах чи осередках готувати й нашу молодь до провідництва відродженої української еліти.

Партії? Церкви? Школи українознавства? Їх мають і жиди, і греки, але... Це тільки допоміжні фактори відродження і переродження. Ні з партії, ні з Церкви, ні зі школи українознавства не вийде сама по собі провідна верства-еліта української нації на еміграції. Потрібні спеціальні осередки, клітини української кузні духа майбутніх провідників, де український інтелігент не буде студіювати програми тієї чи іншої "своєї" партії, щоб доказувати іншим її "правовірність"; не буде удосконалювати себе в католицизмі чи православ'ї, щоб мати "кращу" віру, Церкву, ніж їх має інший українець; не буде шукати розв'язки своїх суто професійних проблем інженера, лікаря, письменника чи мистця — для всього цього існують відповідні світські, громадські, політичні, релігійні, професійні й інші організації. А працювати ме виключно під своїм

власним удосконаленням як українця з метою власного духового відродження і переродження всієї української спільноти. Історія знає в минулому різні братства духового відродження і переродження національної еліти. Чи це будуть братства, клітини, осередки, ложі чи ордени — нема в тому

різниці. Але мусить бути місце, де буде відбуватися процес української загартованості. Бо можна виписувати не сторінки, а цілі томи праць про ворожі впливи окупанта на нашу духовість, про столітню кастрацію нашої еліти Московією — все це правда, але ця правда не визволить нас, не зробить

українців навіть отими "жидами і греками з Олеси", про яких мова на початку цієї статті.

Лише відроджена і перероджена духово українська еліта зможе очолити відродження і переродження української нації. Тут, на чужині, і там, в Україні. У душі нашого Пророка — Т. Шевченка.

ЗАПРОШЕННЯ

Ш А Н О В Н И Й Ч И Т А Ч У !

ЯКЩО ВИ ХОЧЕТЕ ПОСТІЙНО Й РЕГУЛЯРНО ЧИТАТИ
СТАТТІ АВТОРА ЦЬОЇ ЗБІРКИ,

П Е Р Е Д П Л А Т І Т Ь

американське видання "Канад.Фармера" п.н.

ВІЛЬНИЙ СВІТ
*Незалежний
український тижневик*

FREE WORLD—AMERICAN EDITION OF CANADIAN FARMER
WORLD'S OLDEST AND LEADING UKRAINIAN WEEKLY

FREE WORLD, P.O. Box 421, Huntington Park, California, 90255, U.S.A.

Зупинімось і — подумаймо!

Українська національна рація вимагає від нас не тільки збереження і плекання національної свідомості на еміграції, а й насамперед фізичного збереження українців на чужині. А щоб зберегти фізично здорову націю, кожен член її мусить дбати про себе. Дбати не лише про накопичення грошей, про постійну надмірну працю, а й про те, як можна прожити найлегше. Що це значить — найлегше?

Прикладів можна подати безліч з усіх кінців Америки, де наші люди живуть по 15-20 літ після останньої війни. За ці роки наші люди багато дечого придбали — домів, цілі блоки нерухомостей, поважні рахунки в банках, але дуже мало досвіду, як можна легше прожити у цій країні воді й добробуту. Зібрав такий українець, скажемо, 30-40 тисяч доларів завдяки тяжкій праці на фабриці його самого, жінки та дітей і думає, що він — багата людина: дітей вже поженив чи заміж повіддавав, хата давно виплачена ще й купів грошей у банку. І що робить така "багата" людина? Легше живе? Ні! І він, і його жінка далі спішать на ту саму фабрику, далі хапаються за кожну нагоду попрацювати пару надгодин "овертаймів", далі приють так, як вони пріли у перші роки побуту в Америці. Тоді було на що звертати:

діти ростуть, хата не виплачена, грошей у запасі на всякий випадок нема. А тепер? Чи існує якась цифра, яку можна було б уважати за максимальну, достатню, маючи яку в банку можна сказати жінці: "Ну, тепер хоч ти сиди вдома і пильнуй господарства"? Такої цифри, мабуть, нема, бо скільки жінок з ревматизмом та іншими недомоганнями приють і далі на тяжкій праці, хоч у тому жодної потреби нема! Скільки чоловіків нарікають на працю, клянуть "поганого" боса і зляться на всю Америку так, ніби праця, бос чи Америка винна в тому, що ми в безконечному "гарряпі" не хочемо зупинитися нарешті й подумати: доки і для чого?

Цікаво, що такі люди на якійсь вечірці чи в гурті з іншими намагаються зробити враження багатих і щасливих, а в звичайні будні дні пригноблені, нічим не задоволені, клянуть всіх і вся. І це — зрозуміла річ. Бож чи можна повірити, щоб у родині і в господарстві було все в порядку, коли жінка, як і чоловік, мусить працювати по вісім і більше годин щоденно? Чи чоловік з'їсть як слід приготовлене і вчасно подане, якщо жінка, крім ведення господарства в хаті і біля хати, мусить рано вставати і пізно лягати? А якщо й так, чи таке її перетруження не відіб'ється негативно піз-

ніше? Деякі кажуть: "Ось дотягнемо до пенсії, тоді будемо добре чи легше жити". Виходить, багато українців без жодної на те потреби добровільно відкладають час на життя на пізніше — після пенсії, тобто після 65 літ. Ми нічого не мали б проти такої "філософії", коли б людське життя було пересічно бодай 100-120 років. На жаль, таке довге воно не є, тому й кажемо: **ЗУПИНІМОСЬ І — ПОДУМАЙМО!** Подумаймо, як легше прожити на світі. Не багатше, а легше. Багатих (у відносному розумінні) українців дуже багато в Америці, але вони здебільшого не живуть легше, ніж перед тим, заки вони стали багатими. Вони більше мають, але з себе видають не менше, а то й більше, ніж раніше. Це — наша національна хиба.

Українці — трудолюбивий народ. Це — наш плюс. Але що нашу прикмету завжди хтось використував, а тепер ми самі віддаємо її на використання. Ясна річ, не можуть бути всі українці, що зуміли тяжкою працею придбати 30-40 тис. доларів, "бизнесменами". Пишучи ці рядки, ми зовсім не намовляємо при тій сумі грошей кидати працю і "проживати" ці гроші. Але подумати над тим, як при такій сумі грошей і при набутих і виплачених посіلوхнях прожити легше — таки треба.

Сталін колись сказав: "Труд — це діло честі, доблесті і героїства". Сказав не для того, щоб

оцінити трудівників, а щоб кинутим гаслом загнати в той труд наш народ так, щоб виснажити його до кінця. Тут же ми самі собі видумали або повторюємо кимсь кинуте гасло: "Тайм із моні". Це — неправда. Якщо ж і мала бути в тому правда, то дуже мала частка. Бо "тайм" — це також старість, також фізичні недомогання, а не лише "моні". Тому зупинімось і подумаймо, як той "тайм" також прожити, а не лише заробити в ньому "моні".

Треба дивуватися метаморфозі українців в Америці щодо запотребувань і вимог від життя в цій країні. Звідки взялася така гарячка до всього найкращого, найбільшого, найдорожчого? Де поділася вроджена скромність у вимогах? Та ж американський робітник зовсім не має всього того, без чого українець просто зле себе почуває: у нього і меблі мусять бути найкращі, і хата найбільша, й устаткування найдорожче. І проти цього не можна було нічого мати, коли б все те не коштувало таких неймовірних зусиль українського робітника, при яких він не має ані часу, ані охоти всім тим насолоджуватися: жінка кляне "велику" хату, яку не встигає прибирати після роботи на фабриці, чоло-

вік нарікає на траву, що так швидко росте у "бек-ярді" і не дає йому можливості відпочити і в неділю, а обоє разом мають дуже рідко гумор і добрий настрій. Але ніколи не зупиняється, не сядуть і не подумують, як зробити собі життя легшим.

Деякі читачі скажуть, що пишемо багато про "легше життя", а рецепту, як його зробити, так і не даємо. Це правда, бо рецепта спільного для всіх і не існує. Та все ж подамо один із прикладів правильного поступовання українського робітника, який, як і багато інших, кільканадцять літ тяжко працював, але не ганявся за найбільшим, найкращим, найдорожчим, а плянував, як зробити собі і своїй жінці життя легшим не після того, як обоє підуть на пенсію, а вже тепер. Заробляючи, вони купили невеличку крамницю, в якій почала торгувати жінка, покинувши тяжку працю на фабриці. А коли чоловік побачив, що жінка не банкрутує, почав і свої руки прикладати до тієї крамниці, аж поки прибуток з крамниці зрівнявся з його нормальним заробітком на фабриці, де мусів тяжко працювати. Сьогодні вони обоє не чекають пенсії, а живуть. Працюють (бо й у крамниці люди не гуляють), але живуть

легше. Другий приклад: чоловік купив хату, виплатив її протягом десяти років тяжкої праці, продав, заробивши на тому. Знову купив, прибудував, продав, знову заробив. А коли продав востаннє, мав уже 40 тис. доларів. Що роблять деякі українці в такому випадкові? Маючи таку суму, купують знову хату — ще більшу, ще модернішу, ще дорожчу, витративши всі 40 тисяч, а самі, і чоловік і жінка, продовжують ганятися за "овертаймами" на фабриці або прибирають виходи у бюрох. А цей зробив інакше: купив звичайну гарненьку, але не найбільшу, не наймодернішу за всі хати українців, щоб когось "переплюнути", а за решту грошей плянує щось зробити, щоб надалі легше жити на світі...

Поневолена нині Україна потребує допомоги від нас на еміграції. Ми мусимо зберегти нашу національну свідомість, але не менш і наш фізичний потенціал. У цій гарячково-гаряпній суматосі і перпетум-мобільній біганні за грішми зупинімось і подумаймо, як прожити не багато, а легко, легше, ніж ми це здебільшого робимо.

— Проти чого, чи проти кого?

— Також проти націонал-комунізму.

— А якби Україна могла стати самостійною комуністичною, і тоді було б проти?

— І тоді.

— То ви проти України? Проти самостійності?

— Ніяка країна не може бути самостійною, якщо вона буде під комунізмом.

— А Китай? А Польща? А...

— Якщо мій нарід мав би робити криваву революцію, згубивши сотні тисяч або й мільйони людей, щоб лише мати самостійну комуністичну Україну, щось подібне до Китаю, Польщі, Куби і т. д., я — проти...

— Ви не вірите в своїх людей.

— Комуністам і “своїм” не вірю... Але краще поговоримо про політику, так би мовити, без політики. Ось слухайте.

9-тилітній сніпок має 78-літню бабусю. Ніхто так не ніжить і не пестить дітей, як рідна бабуся. Між бабусями і мамами дітей у всьому світі точаться суперечки: мама дитини завжди обвинувачує бабусю в надмірних ніжностях до дітей, а бабуся завжди сварить маму за лековажне відношення до них. Дивись, дитина має ніж в руках — обріжеться. Хай не бігас, бо впаде — ногу розіб'є. І так без кінця і краю. А мамі ж

хочеться, щоб дитина хоч трішки загартувалася та росла не якоюсь тепдітною билиною, а, якщо вже не дубом, то хоч сосною...

Але сьогодні бабуся не пестить свого внука. Вона тільки дивиться уважно, як біля хлопця ніжиться сама мама. І вона, бувас, не стерпить і робить те саме, що бабуся вчора, позавчора, все життя. А бабуся дивиться замріяно на внука, а сама до батька дитини:

— Слухай, сину, скільки це йому років? — питає, показуючи очима на хлопця. — Дев'ять, так, так... А точніше? І сім місяців? Та це ж точнісінько тобі стільки було тоді, як, пам'ятаєш, я з тобою по ступу водилася? Так, так... Дев'ять і сім місяців... Як і тепер, була зима. Тільки не каліфорнійська, а холодна українська зима.

— Розкулачили. Все забрали. Батько втік на Донбас ще тієї самої ночі, а мені сказали: “Геть із хати!” Гм, легко сказати: геть! Чи можете собі уявити, що б ви тепер переживали, коли б прийшов ось сюди, у цю вашу каліфорнійську хатину, якийсь бродяга з наказом влади: геть із хати! Негайно. У цю ж мить. І я пішла, а за руку тебе повела. Куди? До тітки на хутір за 18 кілометрів. А з півдороги ти мусів відірватися від мене і йти сам до іншої тітки. Бо вдох в те саме місце не можна

було. Я сіла на підводу, що дядько вислав на допомогу, а ти мусів зостатися, щоб іти в інший бік. Ти не хотів. Кричав. Але треба було, треба. Заходила ніч. Ти довго біг за підводою, кричав: “Мамо! Мамо!” А потім я більше нічого не бачила. Стало темно надворі. Чи ти повернув, куди треба? Чи не впав зі сльозами на замерзлу дорогу? Чи не зламав собі ногу?..

Бабуся витерла хустинною очі.

— А пам'ятаєш, що сказав тоді отой сусід через три двора від нас, коли я з хати з тобою виходила, не знаючи, куди йти? Тобі було дев'ять і сім місяців, забув, мабуть. А я ніколи не забуду. Він сказав: “Цих куркульських вироdkів живцем у землю закопувати треба, а не лише з хати вигнати...” Так і сказав той ледар-п'яниця. Тобто, тебе живцем у землю закопати...

Тепер уже бабуся говорила, не витираючи сліз, що заливали її вкриті зморщками лице.

— Що ти дістався до тітки живий і здоровий, я дізналася аж другого дня. А тієї самої ночі вже був у хаті тісі тітки, що я дісталася до неї, інший “пролетарій” з гвинтівкою через плече.

— Тут скривається куркульська жінка. Правда?

— Ні, ні... так, так... моя родичка, я ж не можу її вигнати на мороз.

— За 24 години щоб її

духу тут не було! — наказав і пішов, грюкнувши дверима.

— Бо й тобі те саме буде! — додав вже на порозі.

— Що ж тут робити? Зоставатися до ранку, ще й тітці та сама доля дістанеться. Як вона не просила перебути, будь що будь, ні, пішла. Куди? І сама ще добре не знала, коли виходила з хати. А думки стискали голову. Не про себе думала, ні, Про тебе: чи дістався до хутора? Чи живий-здоровий? А дець ще й менший, братік твій, у добрих людей зостався. Ех, бодай все те не згадувати!

— Ну, то й не згадуйте! Пощо себе знову мучити тимн кошмарами?

— Та оце дивлячись на твого сінка та й згадала. Йому ж точнісінько стільки літ, як тобі тоді було. І зима тепер якраз, як і тоді була. Тільки не каліфорнійська, а українська холодна зима 1929-30 року...

Оце моя відповідь без політики. Якщо вона когось не зрозуміла, додам, що й отой ледар-п'яниця, що хотів би "куркульських виродків живцем закопати", і отой "пролетарій" з гвинтівкою через плече, що дав 24 год. реченєць вигнати "куркульську жінку" на сніг — були ані москалі, ані жида, ані турки — "свої" ж, українці з кости і крови.

Тепер модно шукати виправдувань для таких яничарів. Вони діяли, мовляв, з наказу ворога-окупанта. Під примусом.

Так, це правда. Багато чого діялось під примусом. Я вже колись писав, що я сам бачив, якими слізьми заливався один чоловік, який був змушений тримати мішок, коли а к т и вісти "викачували" пшеницю з комори мого батька. Але скільки було таких, що нічого не мурили — хотіли! Але сьогодні вони всі підшиваються під "змушених". Ось так,

як оповідається в одному анекдоті про одну красуню, яка придбала собі дитину, а батька тієї дитини хотіла через суд змусити до утримання, бо він її, мовляв, згвалтував.

— Я жила в одній кімнаті з моєю приятелькою, — оповідала вона в суді. — І ось заходить їх двоє, здоровенних, сильних і... сталося.

— І вашу приятельку згвалтовано? — питає суддя.

— Приятельку? — розгубилася красуня. — Ні, приятельку ні.

— Як-то? — допитується суддя.

— Вона не схотіла! — була відповідь красуні.

Отаких "згвалтованих" Москвою українських яничарів було й є досить. Тому я — проти націонал-комунізму. Бо кому хочеться бути "живцем у землю закопаним"?

Треба признатись, що ми, тобто ті, що беруться за перо та яких називають журналістами, часто пишемо про речі, давно відомі багатьох читачам. Це часто трапляється й в цьому тижневику: хоч який він свіжий, цікавий і з новинами, яких годі дізнатися з іншої української преси, все ж і в ньому бувають давно відомі речі, істини й описи подій. Грішить цим і автор цієї рубрики. Але всі ці "тріхи" — свідомі. Буває навіть так, що автор знає, що 99% читачів уже не раз і не два чули про те, що пише автор, знають самі, що краще автора все те, що він пише. А він таки знову пише...

А це тому, що іноді варто надужити терпеливість 99% читачів лише заради того, щоб привернути до правильний шлях решту — отой 1% читачів або й ще менше. Бо й вони — люди та ще й нерідко справжні українці. А якщо запоморочені вони комуністичною пропагандою або затемнені власним нещутвом, або просто не поінформовані — у тому не завжди їхня вина. У тому й наша вина, бо ми, вважаючи всю емігранцію національно свідомою й антикомуністичною, заплідбуємо справу просвіти тієї частини українців, що ходить блудною стежкою, відмахуюсь від них, "списуємо" їх з нашого національного "конга" без достатніх

спроб привернути їх до Правди.

Читачі, напевно, пам'ятають лист одного пана (назв'єм його тепер "Ікс", бо не варто повторювати знову ім'я, тим більше, що таких "іксів" немало в Америці й Канаді), який не вірить "одній бабі", що страждала під соєстами. Пам'ятають також мою відповідь йому. Після публікації того листа і відповіді я отримав стільки кореспонденції, що міг би нею списати всю цю газету. І всі автори страшенно обурені проти п. Ікса, дають мені рацію, хвалять мої статті, в яких поборюю комунізм — чужий і "свій", український. А того нещасного Ікса клянуть і проклинають, що осмілювався не повірити правді.

Це все мені, як авторові, присмню, що хвалять, але... ніхто, на жаль, у своїх листах до мене не постарався дізнатися, а що саме привело того Ікса до такого стану? Чому він не вірить? Ніхто також не виявив бажання забезпечити п. Ікса відповідною літературою, щоб він таки пізнав правду і повірив, що СССР — це тюрма народів. І про це, власне, я й хочу сказати кілька слів.

Ми мусимо не тільки сварити комуністичних сплентачів, особливо не свідомих свого блуду, а й виховувати. Бо ось той самий Ікс пише мені, щоб

я його в газеті не називав "паном Ікс": *"Я думав, що хоч і попаду в газету, то не буде "пан Ікс"... Галичани взяли "пана" від польської недобитої шляхти. Т. Шевченко прокляв панів і панщину, і на Україні "пан" не говорили..."*

Ви бачите, якими категоріями думає цей чоловік? Обвинувачувати його в тому, що він не вивчив історії України й традиційного вживання "пан" в українській мові — недостатньо. Він (а скільки таких, як він?!) потребує нашої допомоги — книжок, і, хто його знає, чи не пізнає хоч на старість літ ця людина святої правди. У всякому разі, пробувати треба. Бо ж він теж уважає себе українцем: *"Я називаю себе українцем, бо народився в Україні, мої родичі були українці, і хоч блукаю по світі тисячоліт, ані мови, ані імені свого не змінив"*. Бачите, як влучно він декому з нас, "політичних емігрантів", що власних прізвищ цураємось, закидає?!

А що він не вірить "тії бабі", то, хоч це мене особисто навіть, ображає й болюче ранить душу, коли згадаю 1933-ній рік голоду — все ж мусимо мати терпеливість і таким, як той Ікс, допомогти пізнати і цю правду правду про голод. Бо мусимо признатися, що якщо я своє життя прожив в

Америці або в Канаді і Америці й Канаді в 1933 році і раціонами і голодом в Україні, як не ми? повідають, то, ясна річ, повірив би, але не з таким читачів про це самі зна-бодем, як ті, що його пе-режили або советів піз-нали зблизька. Він пише, наприклад, так: "А що був голод в 1933 році, то я не вірю, бо я там не був. Як і Диллі не вірять, що безробітні голодували в Америці при Гуверу, а в Канаді при Бенеті. І тут пшениці було досить, а безробітні бідували..." І знову — бачите, якими аргументами послуговується п. Ікс?! І тут треба роз'яснювальної праці, а не сварення. Між іншим, в Америці можна зустріти багатьох людей (і не українців), що у відповідь на голод 1933 р. в Україні кажуть: "Та то такий рік був — і тут в тім році була "рецесія"... А коли оце недавно я запитав одного американця, як жилося в Америці під час останньої світової війни, він відповів: "Ой, погано! Харчі були раціонавані..."

Хто ж цим людям розкаже й докаже, яка різниця між американськими раціонами, голодом в

Америці й Канаді в 1933 році і раціонами і голодом в Україні, як не ми? Дарма, що 99% наших читачів про це самі знають, бо пережили самі або їхні рідні й близькі. Дарма, що приходить набридати нашим читачам давно відомими істинами. Отой 1% чи й менше — варті того, щоб на них звернути нашу увагу. Бо на них звертас увагу наш ворог і його слуги тут, на еміграції. Вони, ті слуги, добре знають, що означає українське "пан", який голод був у 1933. р. в Україні та яка різниця між американськими і канадськими "рецесіями" й пляновими видущеннями голодовою смертю українців Москвою. І їх, тих слугів, ми не збираємось переконувати. Зате допомогти вийти на правдивий шлях за-турканам, але дуже часто невинним у своїй за-турканості, українцям — наше завдання. І до таких, мабуть, відноситься і наш умовний пан Ікс, який між іншим, пише також так: "Я пережив багато біди, але вірю в Бога і веду, наскільки можу, моральне життя: не курю,

не п'ю, люблю старі звичай, як жили наші батьки. То були старі, добрі часи. Тепер не те і тут, і там, добрі звичай забуваються, християнство замирає. Коли була революція, напали різні банди, потім голод, тиф. Люди говорили: "Настав антихрист". Ми терпеливо переносили як кару Божу".

А доказом того, що цей часопис має повну рацію, твердячи (див. ч. 13 у відділі: "Це засуджуємо"), що тепер інтернаціоналізм змова намагається "поєднати" марксизм з християнством, є один рядок з листа пана Ікса: "Тут можна себе хвалити і на комуністів кричати, але там народ більше живе по-християнськи, як тут." Як бачимо, Ікс (а скільки таких, як він?!) вже потрапив у лабетні хитро придуманої світовими гробокопателями " нової теорії". Вирвати його і йому подібних можна й треба лише правдивою інформацією, літературою і писаними спогадами живих свідків комуністичного "раю" в Україні. Завертаймо заблуканих овець!

Немає де правди діти, ми надзвичайно сміливі й часто-густо тією сміливістю аж пересолоємо на сторінках газет, якщо йдеться про наші погляди на різні українські проблеми. Свої істини ми захищаємо "по-геройськи", своїх опонентів ставимо "догори ногами", а на всі болячки, недовіри й проблеми маємо готові "рецепти" лікування й операції. А ні — то й смертоносною зброєю нам не бракує, щоб "знищити" ворога. Коротко кажучи, захищаючи свої погляди, ведучи полеміку з опонентами, ми не маємо найменшого почуття власної меншевартості. Навпаки, ми маємо почуття більшовартості від наших опонентів. Досить побувати в наших національних домівках, послухати промов наших доповідачів, досить почитати статті в газетах, щоб переконатись, що тільки ми маємо рацію, тільки ми знаємо, як у тому чи іншому ділі поступити, тільки ми, ми, ми...

Але, як сказано вище, це тільки в справах українських, серед української спільноти, для українців. А для чужинців?

Дивно, де дівається наша сміливість, наша власна думка, коли йдеться про всеамериканські, всеканадські або всесвітні проблеми? Наскільки ми "герої" в наших національних домівках під час

патріотичних імпрез, настільки ж ми намагаємось бути непомітними, "нижче трави, тихіше води" між чужинцями. Наскільки "торощимо" свого брата-українця, що має іншу думку, ніж ми, щодо деяких українських проблем, настільки ж мовчазні, полохливі по відношенню до американця, канадця чи будь-якого іншого, що має не тільки іншу, ніж ми, а навіть шкідливу для нас і нашої батьківщини думку та розповсюджує ту думку в світі. Чому так?

Бо ми маємо в таких випадках не тільки почуття меншевартості, а взагалі повної безвартості. Навіть деякі серед відомих наших журналістів поширюють думку в українських газетах, що нам, українцям, мовляв, нема чого писати про світові події, коментуючи їх широко й глибоко, бо, мовляв, хто їх з впливових американців читатиме? Наші писання, мовляв, нікуди не доходять і ніякої користі не приносять, бо не мають ніякого впливу на хід світових подій. Тому в наших газетах здебільшого дублюється та чи інша вістка про світові справи з американської чи канадської світової преси, а якщо іноді й подається якийсь коментар, то такий обережний, такий лагідно-сахаринний, що стає просто соромно за нашу

пресу на чужині, яка користується тими самими правами (а на нашу думку, й обов'язками!), що й уся так зв. велика преса світу. І з цим почуттям меншевартості треба вже давно покінчити.

І не тільки в пресі. Таке саме меншевартісне почуття власної думки існує і в щоденному житті і контакті наших людей в Америці й Канаді. Помилки Гетьмана, Петлюри, помилки наших провідних осіб в історії давній, недавній і в сучасну пору ми бачимо, про них галасуємо, із-за них сваримось. А помилки, а іноді явні злочини теперішніх провідників ще вільного світу, не добачаємо. Не хочемо добачати. Бо ми все ще живемо в якомусь страху за свою власну шкіру, боїмося, що критика чи розкриття чорних діл гробокопателів сучасного світу може нам коштувати власної репутації серед тих, де живемо, працюємо, діємо. Статті деяких часописів, що ще не згубили почуття власної вартості, наші люди часто вирізують, передають один одному і читають їх пошепки, немов заборонену літературу. І то лише тому, що в тій чи іншій статті той чи інший автор сказав чи написав те, що в американській пресі патріотів пишеться й друкується мільйоном накладом.

На наших очах відбуваються події, про які алжирмус деяка частина здорової американської преси, клич американських патріотів до певної постави, щоб рятувати американську демократію, американське добре ім'я в світі, американську свободу, а разом з тим і волю всього вільного світу, недопускаючи його до загибелі. А наша преса, за виключенням кількох пресових органів та небгатьох їх співробітників, відмежовується від глибокої й широкої дискусії над тими світовими проблемами. А тоді дивуємось, чому прокомуністична молодь Америки протестує, демонструє проти боротьби американців у В'єтнамі з всь-

світнім злом-комунізмом, а наша, українська, не виступає за посилення тієї боротьби. Тоді дивуємось, що, коли вже й американська молодь починає виступати проти прокомуністичної дурійки, а нашої все не видно, ніби її нема або її нічого не цікавить. А насправді вина в тому — наша, старших. Бо ми своє почуття меншевартості і навіть безвартості в світових питаннях передаємо й молоді. Вона така ж, як і ми — "моя хата скраю" або "не маю права критикувати країни й її провідних осіб, бо ця країна дала мені притулок і добробут". Якщо так, тоді не називаймо себе політичною еміграцією, не видаваймо газет і журналів

або, видаючи їх, робімо фотокопії деяких потужних американських газет у перекладі на українську мову і — все в порядку...

Такі сумні думки насуються після уважного студіювання нашої преси на еміграції та поступовань нашої "політичної еміграції" на чужині.

І на фоні такої дійсності слід вітати "білих кружків", що останнім часом почали появлятися в деяких наших щоденниках і тижневиках — авторів статей на міжнародні теми та про те, як просякає у вільний світ світових розмірів інформаційна гидра під різними невинними назвами.

УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРАНИ

Кожна нація має своїх ветеранів. Маємо і ми їх. Небагато, бо з кожним роком відходять вони від нас, але маємо, і ними ми гордимось. Не важно, в яких військових формаціях служили наші ветерани, бо всі вони служили Україні: і ті, що були під командуванням Гетьмана, і ті, що ними командував Петлюра, і ті, що боролися під проводом Бандери. Навіть ті, що мусіли носити чужі однострої, якщо вони в тих чи інших умовах мали на думці боротьбу за Самостійність, Незалежність і Волю України — заслугують на нашу пошану до них. Інша справа, що ми не завжди відповідно їх шануємо, не прислухаємось до їхнього голосу, не вчимося від них — це наш мінус і його, того мінуса, ми мусимо позбутися. Але й ветерани наші мусіли б більше звернути уваги на ті завдання, що на них покладає доля. Які ж ті завдання?

Читаючи нашу пресу, слухаючи доповідей, в яких беруть участь наші ветерани, складається таке враження, що кожний наш ветеран уважає за свій найперший і єдиний обов'язок перед Україною й її народом — розказати, як було колись: як воювали за волю й самостійність України, які робили хиби одні, другі, треті... Коротко кажучи, кожний ветеран хоче залишити після себе писані або говорені спогади про минуле. Але дуже мало, аналізуючи минуле, дивляться наші заслужені ветерани в майбутнє.

Ясна річ, спогади — це те найперше, що мусять після себе залишити ветерани. На тих спогадах, на минулому буде вчитися нове покоління; воно буде намагатися в майбутній боротьбі за волю України не робити тих помилок, що їх робили попередники; воно буде вчитися на кращих прикладах боротьби своїх батьків і старших

братів. Але всього цього, на нашу думку, замало. Ми хочемо також поради і думок наших ветеранів щодо майбутнього. Недостатньо сьогодні одному ветеранові пригадати помилки іншого, бо ті пригадки чує, бачить і читає молодше покоління, яке хоче також знати, як би поступали ті ж наші ветерани, коли б минулі події захопили їх тепер, а вони щоб мали такий вік, як нове покоління?

Брак у наших ветеранах і чого, чого їм мусіло б найменше бракувати — професійної, так би мовити, солідарності, спаяності, єдності. Бо якщо партійні, групові та інші чвари існують між не-ветеранами — це ще якось можна зрозуміти чи пояснити (хоч і не виправдати!), але брак одностайності поміж ветеранами, тобто поміж тими, що кров свою проливали на фронтах — це щось багато трагічніше, ніж чвари якогось там діпійського чи таборового походження. А в нас так нерідко буває, що якась комбатантська чи ветеранська організація терпить лише із-за того, що помилки минулого й досі кидають тінь на учасників тих чи інших військових подій. Так буває, що активні учасники однієї армії не вступають в комбатантську чи ветеранську організацію лише тому, що в ній є учасники іншої армії: Петлюрівці, Гетьманці, Січові Стрільці, вояки й старшини УГА, різні дивізії українців під чужим командуванням, вояки УПА Шухевича, Боровця — всі ці комбатанти дуже рідко знаходять спільну

мову за круглим столом спільної комбатантської чи ветеранської організації. Різниця поглядів і тактики в минулому? Цього молодше покоління не може збагнути. Молодше покоління хоче бачити наших ветеранів всіх армій і фронтів спаяними. Пишіть свої спогади, шановні ветерани! Але, пишучи їх, шукайте помилок найперше своїх власних, помилок своїх зверхників, навіть якщо тих помилок у вас, на вашу думку, було багато менше, ніж у тих, кого ви критикуєте у своїх спогадах. Бо, на жаль, більшість спогадів наших ветеранів — це акти обвинувачення інших ветеранів, інших зверхників, інших військових і політичних формацій. Так майбутнім історикам буде дуже тяжко писати правдиву історію боротьби України за свою волю і державність, бо спогади Івана — це критика Петра, а спогади Петра — це критика Івана, а все разом узятє — перебільшення, роздування фактів, перекручення, сварка про минуле. А майбутнім поколінням буде потрібна історія України така, читаючи яку те покоління не буде дошукуватися, хто її написав, а що в ній написано, не підозріваючи найменших гріхів супроти того, що називається — Правда.

На жаль, до сьогодні так не є. Якщо так не є в авторів-політиків-партійників, хай так буде бодай у військово-ветеранів, перед якими — незалежно від того, в яких формаціях вони були — ми мусимо схилити наші голови.

ЗАСУДЖУЄМО І ПРОТЕСТУЄМО, АЛЕ...

Справедливо і не безпідставно засуджуємо політику Москви супроти України. Особливо ми чутливі на примусову, рафіновану русифікацію чи москалізацію чи обмосковщення України. Ми турбуємось про майбутнє покоління українських людей на батьківщині, дехто навіть лякається не стільки комунізації і кастрації душ нашої молоді в Україні, як русифікації в розумінні мови нашого народу. Іноді навіть твердимо, що, як так ітиме далі,

за стільки там літ української мови взагалі не почуєш в Україні. А тим часом?

Тим часом українська мова в Україні не вмерла протягом 300-літньої русифікаційної політики москалів. Не вмере вона, бо переживе і чорні роки большевицько-московської русифікації. А затримає свою мову наша рідна нація не тому, що ми звідси допомагаємо своїм землякам боротися з рү-

сифікаційною політикою Москви (наша допомога замізерна, щоб вона дала якісь видимі результати), а тому, що наш народ, особливо оте "простолюд-дя", ота "сінь землі", а не провідна еліта, більша частина якої пішла на службу ворогові, — природно надзвичайно відпорні й консервативні. А щодо нашої допомоги звідси в боротьбі з русифікацією, то хоч ми засуджуємо її, русифікацію, і протестуємо, але... прикладу власного не даємо. І в тому наша мізерія. Мізерія духа. Мізерія характерів. І фальш. Так, фальш! А щоб у тому переконатись, треба було б взяти в руки олівець і зі знанням звичайної арифметики підрахувати: Скільки нас прибуло до Америки після останньої війни? Скільки дітей і внуків наших народилося в цій країні за понад 20 літ побуту? Скільки з них не говорить, не пише і не читає по-українському? А тепер відсотково до кількості населення тут і там порівняймо, де швидший процес — русифікації українських дітей у поневоленій століттями Україні чи процес англізації українських дітей у вільній Америці чи Канаді протягом кількох десятиліть? Там — примусовий процес, а тут — добровільний. Тож — яке маємо право засуджувати те і протестувати проти того, що самі плекаємо у себе? Який же вихід — не засуджувати і не протестувати проти політики Москви? Чи, протестуючи і засуджуючи, нарешті, схаменутись і не фальшувати, а власним поступованням оправдати своє звання українця на чужині? Не треба бути великим патріотом і політиком, щоб вибрати друге — природне і необхідне.

Те саме й щодо наших протестів проти спалення бібліотеки при Академії Наук у Києві. Засуджуємо і протестуємо, бо хочемо дбати про те, щоб українці в Україні мали книжки, щоб мали що читати, вивчаючи нашу історію, літературу і т. д. і т. п. Але підрахуємо, скільки річно продають наші нечисельні книгарні книжок на еміграції, скільки наші бібліотеки починають до читання українцям на чужині і порівняймо все те до загальної

кількості нашої еміграції! Як бачимо, і тут фальшуємо, дбаючи своїми протестами і засудами про долю української книжки на батьківщині, цураючись тієї ж книжки на вільній чужині. Вимагаємо (і справедливо) людського життя для наших письменників в Україні. А до якого стану ми допустили багатьох наших письменників тут?

А що вже казати про церкви! Правда, будусмо і розбудовуємо їх чимало. Але то ж — зовнішність, матеріяльні надбання. Нема нічого простішого, як дати долар, два чи й тисячу - дві на будову. Церкви, храми, собори — це матерія: стіни, бані, мармур. А дух? Недаром чужинецькі туристи стверджують, що навіть у кількох уцілівших і скромно виглядаючих церквах в Україні повно людей, отже гнані і часто голодні шукають духа, духової поживи. А ми? Підрахуємо знову зі знанням звичайної арифметики, скільки пересічно кожний українець буває протягом року в церкві, а скільки разів на "бічах", на "п'ікніках", перед телевізійними апаратами? Або ще краще: підрахуємо в якій пропорції виглядають суми грошей, витрачених нами на церкви, до нашого відвідування тих же церков! Нема сумніву, що стане нам самим перед собою соромно за ту "пропорцію". Для кого будуємо й розбудовуємо?!

Засуджуємо і протестуємо проти варварського використання українського добра москалями. Твердимо, що якби Україна була самостійною, був би рай на її землі: росла б економіка, торгівля, добробут. Так, це правда. Але лише при одній умові: якщо торгівля, економіка і різні "бізнесові" трансакції в майбутній Україні не йтимуть за мотом українців у Америці. А мотом тут таке: торгуй, "бізнесуй", але... не з українцями, не через українців! Переборщую? Тоді візьмемо знову олівець у руки і зі звичайною арифметикою підрахуємо, скільки (відсотково пропорційно) українські склепи в Америці продають своїх товарів українцям, а скільки чужинцям? Запитаємо укра-

їнських лікарів, адвокатів, власників ресторанів, голярень, скільки вони мають клієнтів - українців? У Лос Анджелесі, наприклад, майже всі до одного українці живуть у власних хатах. А поцікавтесь у чотирьох агентів - українців, що займаються продажем - купівлею нерухомостей у Лос Анджелесі, скільки українців купили хати через їхні руки? Хто ж тоді нам повірить, що в нашій вільній, самостійній Україні буде процвітати український "бізнес", якщо брати приклад з нас самих тут, на еміграції?

Тож — засуджуємо і протестуємо, але... самі робимо те саме, що наші вороги творять на нашій батьківщині. Думаючи над всім цим, пригадується

мені один жарт про одного проповідника проти курення цигарок. Він довго й гаряче доказував шкідливість курення, радше радив нікому не брати в рот цигарки (бо він заховав свою цигарку в рукав під час промови) і запитали його, чому він сам курить, — проповідник відповів:

— Ви бачите отой телеграфний стовб понад широким шляхом? Він, як бачите, добрий дороговказ для мандрівників. А сам він ходить? ... Отож і я так.

Засуджуймо і протестуймо, але — не будьмо також лише "телеграфними стовбами"!

ВІЙНА, РЕВОЛЮЦІЯ ЧИ ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ?

У своєму відкритому листі, опублікованому в пресі, Спілка Визволення України під заг. "СВУ жадає вяснень" запитус прихильників святкування 50-х роковин "Української Великої Революції": «На якій підставі Екзекутива УККА й Ініціативний Комітет обрахували, що в 1967 р. сповняється 50 років "Великої Української Революції" чи "відновлення Української Державности"?»

Питання справді поважне. Але перш за все треба дійти до згоди в справі самих понять щодо революції, державности, а тоді вже говорити про дати, роковини та їх відзначення.

На нашу думку, СВУ цілком слушно окреслює революцією збройний виступ (який буває навіть і безкровний) проти існуючого свого режиму. Як відомо, свого власного режиму в Україні в 1917 році не було, а було чужоземне (московське) поневолення. Але навіть якщо б повстання народу проти чужоземного панування назвати також революцією, то й тоді в 1917 р. революції української в Україні не було. Революція була в Росії, а український народ, використовуючи ту революцію, піднявся до боротьби за свою самостійність, соборність і свободу. Цей виступ народу вже не можна на-

звати революцією проти, скажемо, царського режиму, бо того режиму вже не було — його знесли революційні сили Московщини, а не України. Отже, наша революція — це психологічне поняття: революція була в душах і серцях нашого народу, народу, довгими роками пригнобленого, а в 1917 році збудженого. Можна говорити про революційність думок і потягнень народу й його провідників, можна говорити про революційність мислення; але не можна говорити про революційність дії. Бо дії-революції не було аж поки спалахнула Лютнева та Жовтнева революція в Росії. Аж тоді український народ взявся до зброї. Але не для того, щоб робити революцію, а щоб в огні російської революції визволитися з-під російського поневолення і забезпечити собі самостійне, вільне від чужого чобота життя. Цей період Москва називає громадянською війною. Ми відкидаємо це окреслення. Бо якщо це й була війна, то не стільки громадянська, як визвольна війна українського народу проти чужоземця чи чужоземців. А громадянською війною ми називасмо збройну боротьбу окремих частин одного і того ж народу за ту чи іншу форму режиму. Такою громадянською війною була

боротьба між білими, червоними та іншими мастей російськими генералами, арміями. Але тому, що й українців Москва завжди уважала за "тоже русских", вона окреслювала й боротьбу українських національних сил за свою незалежність громадянською війною в межах Росії.

Отже, через комплікацію всіх цих понять і окреслень, наша історія про період 1917-20 років говорить не як про революцію чи війну, а Визвольні Змагання України. То пощо сьогодні говорити про якусь українську та ще й велику революцію? Такої не було, бо й чужого (в той час царського) режиму в Україні не було, не кажучи про свій власний український режим, проти якого б повстала Україна. 1917 рік — це початок українських Визвольних Змагань за свою державу, на терені якої палада ще 1-ша світова війна, а в Московщині революція.

Але, зрештою, і не в самих назвах справа. Справа в самих подіях. Чи події 1917 року можна вважати за варті спеціального відзначення, більшого відзначення, ніж події 1918 року? Сумніваємось. Бо в 1917 році був проголошений 3-ій Універсал: "Не одділяючись від республіки Російської і зберігаючи єдність її, ми твердо станемо на нашій землі, щоб силами нашими помагати всій Росії, щоб уся Республіка стала "федерацією" рівних і вільних народів".

Не хочу обвинувачувати тодішніх наших провідників, бо, може, й справді такі були умовини тоді, що кращого не можна було вибороти, як тільки федерацію з Росією. Але бодай мовчімо і не робімо великого шуму навколо тих наших "здобутків" 1917 року! Адже ми маємо трохи кращий Універсал, 4-ий, про який так багато пишемо й говоримо кожного 22 січня і який був проголошений не в 1917, а в 1918 році. Адже ним ми протягом довгих літ "просвіщасмо" чужинців. І ось раптом — 50-ліття Великої Української Революції! Невже і справді "здобутки Жовтня" нас так запоморочили, що ми готові навіть роковини

тих "здобутків" святкувати? Чому ж ми не святкували десять літ тому 40 роковини, а двадцять літ тому — 30 роковини революції? І як жалюгідно буде виглядати 50-ліття проголошення Української Самостійності 4-им Універсалом (що припадає на 1968 р.), якщо ми вже в 1967 році паралельно з московськими великими святкуваннями Жовтневої Революції помпою відсвяткуємо наш 3-ій Універсал! Це буде справді корисне Москові доповнення святкувань. Бачите, — скажуть у Москві, — навіть на чужині українці гідно відзначають не дату якоїсь там "сепаративної, самостійницької", політики буржуазних націоналістів з 1918 року, а федеративний соціалістичний акт з 1917 року.

З приводу цієї проблеми святкувань "50-ліття Великої Української Революції" варто пригадати також телеграму Президента УНР в екзилі п. Миколи Лівичького до през. Де Голя за тиждень перед поїздкою останнього в СРСР. У телеграмі пишеться дослівно так: "В 1917 році український народ зміг здійснити свої прагнення, створивши Українську Народню Республіку". Про 1918 рік і проголошення Самостійності — ні слова. Отже, виходить, що й п. Президент уважає подію 1917 року за найбільшу, бо "український народ зміг здійснити свої прагнення". Які ж тоді прагнення мав той бідний український народ? Створити Українську Народню Республіку і... "не одділяючись від республіки Російської і зберігаючи єдність її"... "силами нашими помагати всій Росії"? Якщо так мало прагнень мав український народ і якщо ті прагнення здійснилися в 1917 році, то пощо було далі боротися? Пощо було боротися за Самостійність, проголошувати її 4-им Універсалом? Щоб півстоліття після того святкувати "здобутки Жовтня", залишаючи здобутки 1918 року десь ззаду?

Ні, щось не в порядку з нашими святкуваннями. Сваримося між собою про вартість і справжню дату проголошення Української Державності чи її відновлення (одні за 22 січня, інші

за 29 квітня) в роках Визвольних Змагань, стверджуємо або заперечуємо вартість акту відновлення Державности 30 червня в роках 2-ої світової війни. Але дивна мовчанка преси і політиків, коли затівається відзначення того, чого взагалі не було — Української Великої Революції 1917 року. Зате великий шум роблять навколо “50-тиліття” ті, що хочуть обов’язково відзначити його в 1967 році. Це свідчить ще раз про те, що певна частина української еміграції потребує оздоровлення, щоб позбутися соціалістично-рожевих ідей російської революції 1917 року. Цікаво, яку ж дату з 1917 року будуть відзначати наші “великі револю-

ціонери”? Бож большевики, святкуючи свою революцію, відзначають відомі дати як не Лютневої, так Жовтневої Революції. А ми?

Чи не відповідніше було б обійтися без відзначення й святкувань “Великої Української Революції” з 1917 року, зате відповідно підготуватися до 50-ліття подій з 1918 року, що припадає на 1968 рік? Бож 1917 рік був лише початком наших Визвольних Змагань, які осягли кульмінаційного рівня в 1918 році проголошенням Самостійности, а в 1919-му й Соборности України.

НЕ МООВОЮ ЄДИНОЮ...

На початку було слово... Рідна мова — душа народу... Мова народу — це його найдорожчий скарб... Рідне слово — рідна мати...

Ніхто не в силі заперечити цих істин. Особливо ми, українці, яких Москва протягом століть намагається “переварити” в своєму “общему котелку”, вирвавши з нашої душі оте найдорожче, найрідніше — рідне слово, рідну мову, — особливо ми хочемо бути відпорні проти ворожої отрути. Тому в наших газетах, журналах, на наших зборах, конференціях, у доповідях і проповідях ми так багато присвячуємо уваги питанню збереження нашої мови на чужині. Турбуємось також справою збереження рідної мови на нашій поневоленій батьківщині. Протестуємо проти русифікаційної політики червоної Москви в Україні. Намагаємось, скільки і де можемо, впливати на світову опінію, апелюючи до різних установ і організацій у справі збереження прав українського народу в Україні на свою рідну мову. Коротко кажучи, боремось за рідну українську мову тут, на чужині, і там, на поневоленій рідній землі.

Але в нашому захопленні однією проблемою ми часто буваємо надзвичайно однобічні і занебдуємо інші

проблеми, не менш важливі й життєві. Пригляньмося до наших газет на чужині! Вони переповнені статтями й матеріалами про мову, про її збереження в Україні, про русифікаційну політику Москви, про загрозу повного згублення рідної мови нашим народом і т. д. і т. п. Якщо всі ці матеріали в наших газетах порівняти з матеріалами про поневолення нашого народу в інших сферах життя, то складається переконання в читача на еміграції, що досить урятувати українську мову в Україні, досить домогтися вживання української мови в урядових установах, школах і публічних місцях, і справа визволення нашої батьківщини з неволі вже майже гарантована...

Ясна річ, Москва, біла колись, а червона тепер, завжди намагалася, намагається і буде намагатися русифікувати наш народ. Ясна річ, навіть наукові центральні установи Києва користуються здебільшого російською мовою. Ось переді мною свіжий папірець Центральної наукової бібліотеки Академії Наук УРСР, оригінал з підписом керівника відділу чужоземного комплектування. Папірець адресований Каліфорнійському університету в Лос Анджелесі. Це — супровідний до-

кумент, що надсилається з книжками, що їх замовляють чужоземні університети. Каліфорнійський університет замовив 2 прим. українського фізичного журналу видання 1966 р. Їх надіслано за Списком ч. 446. На всьому тому офіційному папірці лише три слова написані по-українському: назва журналу, що надсилається. Решта — друкований формуляр, заголовки і підзаголовки в ньому — все по-російському. І це ж — з Академії Наук Української ССР! Отже, похід Москви проти України з метою її, Україну, “наблизити” до “общепонятного языка” — незаперечний, і проти нього треба боротися. Ми мусимо турбуватися справою рідної мови. Але все ж таки людина живе і мусить жити не лише мовою. “Не хлібом единым”, — написано мудримися людьми. “І не мовою единою”, — варто нам додати у сьогоднішній ситуації.

Особливо багато звертається уваги на мовну проблему в таких органах нашої преси на чужині, в яких дуже мало викривається суть комуністичного ичестія та мало звертається уваги на руйніщущу світову змову, в лабеті якої потрапила не тільки Україна, а й багато інших країн і народів, де проблеми утримання рідної мови зовсім не існує. Чим не хочемо сказати, що та проблема не є важливою для нас, українців, але хочемо підкреслити, що вона — не найголовніша в Україні. Бо саме збереження рідної мови не гарантує ані самостійності, ані волі в майбутній Україні. Те й друге залежить лише від національної свідомості нашого народу. А національна свідомість не приходить автоматично з рідною мовою. Багато, дуже багато чого треба докласти до рідної мови, щоб той, хто її знає, нею володіє, став національно свідомим українцем. Доказом цієї істини є хоч би й великий відсоток переконаних націонал-комуністів серед нашого народу. Це мусимо признати, якщо хочемо дивитися правді в очі. А ще кращим доказом цієї істини є також великий відсоток хахлів на еміграції, які рідну мову знають, нею навіть користуються, але де? В російських парафіях! А тут же ція-

кої русифікації збоку держав вільного світу нема.

На жаль, наша боротьба тут за право українського народу на свою рідну мову в поневоленій Україні голосніша, ніж боротьба за визволення України з-під панування червоного диявола взагалі, а московського зокрема. Пам'ятаю, як кілька років тому відбулася з України одна жінка, яка побувала і в тюрмах, і в концтаборах. Про свої переживання вона оповідала американським українцям. Я занотував, яких саме питань найбільше було поставлено тій жінці. І що ж? Найбільше ситих, вільних і задоволених українців в Америці цікавило таке: “А якою мовою говорив на допитах слідчий?”, “Якою мовою написані написи на концтаборових приміщеннях?”, “Чи давали вам читати також українською мовою написані книжки?” і т. п.

Питається, чи тій жінці-страдниці було б легше від того, що допити були в українській мові? Чи в'язням у концтаборі було б веселіше, якби написи на бараках були рідною мовою?

Ні, не мовою единою живе українське в Україні. Система, в якій опинилася сьогоднішня Україна, не зникне навіть тоді, якщо всі до одного мешканці України володітимуть рідною мовою, якщо всі томи Маркса-Леніна й їм подібних будуть перекладені на українську мову, а в усіх школах України перейдуть на навчання лише в українській мові. За мову треба боротися, але ще більше треба боротися за те, що робить людину національно свідомою, допомогти поневоленим пізнати не тільки зовнішнього ворога, а й внутрішнього — отого “українського” комуніста, без якого ніяка Москва не принесе б тієї недолі, що її Україна має сьогодні. Хахли на еміграції видають навіть часописи українською мовою, інколи навіть кращою українською мовою, ніж це робимо ми. І все ж вони тягнуть своїх читачів до Москви.

У процесі боротьби за збереження рідної мови і за право української мови в Україні ми часто навіть осміщуємо себе перед чужинцями, оруду-

чи сумнівними фактами. Ось, для прикладу, хоч би й справа пожежі в бібліотеці Академії Наук у Києві. Майже всі наші газети на чужині, як тільки почули про подію, схарактеризували її як діло рук москалів, мовляв, бібліотеку спалили з наказу згори, щоб знищити українські книжки, бо, мовляв, чому саме згоріла та частина, де найбільше було української літератури? Поспішалися протести, меморандуми і заяви від українських установ і організацій до відповідних установ світового значення з проханням засудити провоковану советською владою подію.

А тим часом хай буде мені вільно висловити свій великий сумнів у правдивості тієї інтерпретації пожежі. Хто знає комуністичну систему зблизка, а не з радіоповідомлень, книжок і переказів, той не може так легко повірити в те, що комуністична Москва аж така дурна, щоб затівала пожежу лише на те, щоб знищити книжки перед очима всього світу. Ми інколи переоцінюємо силу і спритність червоних головорізів, а інколи таки недоцінюємо їхньої рафінованості. Пощо Москві треба було аж тільки ризикувати щодо публічної opinіo на Заході,

пощо робити собі фінансові збитки, наражуючи себе на великі неприємності з пожежою, яка могла знищити також все інше, а не тільки український відділ? Пощо робити все-так відкрито і голосно, коли можна було все знищити тихо і без ризику? Мільйони людей стріляли в потилицю, і ніхто не чув і не бачив, а коли треба було б знищити книжки — не змогли б?! Чи, може, в Україні вже така "лібералізація", така "відлига", таке "переродження" комунізму, що аж така безсильна влада стала, що не може дати собі ради з українськими книжками?.. Не думаю, що справжні знавці відносин на нашій батьківщині (а серед американців їх також не бракує!) прийняли поважно наші протести і меморандуми в справі пожежі.

Бережімо рідну мову на чужині, передаваймо її нашим дітям і внукам, борімося за право нашого народу на батьківщині на рідну мову, протестуймо й алярмуймо, коли треба! Але не забуваймо, що предметом наших турбот мусить бути як мова, так і духово-національне обличчя українця. Одночасно. Разом. Бо хоч друге без першого майже не можливе, перше без другого — нічого не варте.

ЗМІСТ

Стор.

ІНФОРМУВАТИ ЧИ Й ФОРМУВАТИ?.....	7
ПРОБЛЕМА МОЛОДІ ЧИ СТАРШИХ?.....	8
ДИВНА ПОДІБНІСТЬ.....	8
ДОРАДНИКИ, ДОРАДНИКИ.....	10
НАС І СПРАВДІ ТЯЖКО ЗРОЗУМІТИ.....	11
ВІДКРИЙТЕ КОРДОНИ ДЛЯ СПРАВЖНІХ ТУРИСТІВ!....	12
ЗА "КРУГЛИЙ СТИЛ" У ВЛАСНІЙ ХАТІ!.....	13
АПАТІЯ.....	14
ДЕЩО ПРО "МІНУТМЕНІВ".....	15
ШЛЯХОМ САМОКОМУНІЗАЦІЇ ЗГОРИ.....	17
ПРО ДИРИГЕНТІВ І ХОРИСТІВ СВІТОВОЇ ЗМОВИ.....	19
ЗА ЯСНУ ПОСТАВУ ДО ПРОБЛЕМИ ЗУСТРІЧІВ!.....	21
ЗА ЇОРОТЬБУ ІДЕЙ, А НЕ НАРОДІВ!.....	24
ЖІНКА.....	26
"МИР НА ЗЕМЛІ".....	28
ЧИ ТІЛЬКИ "БИЗНЕС"?.....	29
НА ДЕНЬ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ/"Мені однаково"/.	30
ФАНТАСТИЧНА ТЕОРІЯ – БОЖЕВІЛЬНА ПРАКТИКА.....	31
МАЙБУТНЄ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ.....	33
ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНЬОЇ ЕЛІТИ!.....	35
ПРО "БАГАТУ" І "БІДНУ" УКРАЇНУ.....	36
РИМ КОЛИСЬ І СВІТ СЬОГОДНІ.....	37
ПРОСНИСЬ, АМЕРИКО, БО – ЗГИНЕШ!.....	39
"НОВІ ПОГЛЯДИ" НА МОРАЛЬ.....	40
ХТО ВИНЕН: ГЕТЬМАН ЧИ ПЕТЛЮРА?.....	42
ЗА ВІДРОДЖЕННЯ І ПЕРЕРОДЖЕННЯ!.....	44
ЗУПИНІМОСЬ І – ПОДУМАЙМО!.....	47
"ЗГІВАЛТОВАНІ" ЯНИЧАРИ.....	49
ЗАВЕРТАЙМО ЗАБЛУКАНИХ ОВЕЦЬ!.....	51
ПОЧУТТЯ МЕНШЕВАРТОСТІ ЧИ БЕЗВАРТОСТІ?.....	53
УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРАНИ.....	54
ЗАСУДЖУЄМО І ПРОТЕСТУЄМО, АЛЕ... ..	55
ВІЙНА, РЕВОЛЮЦІЯ ЧИ ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ?.....	57
НЕ МОВОЮ ЄДИНОЮ... ..	59

